PEOPLE'S VOICE
The Lithuanian Twice-weekly Newspaper in Canada, Published by the Lith. Press Association, P. O. Station C., Box 1013, Toronto 8, Ont., Canada.

LIAUDIES BALSAS

Kanados Lietuvių Darbo Žmonių Laikraštis

Visų Šalių Darbininkai, Vienykitės! Jūs Nieko Nepralaimėsit, Tik Retežius. O Išlaimėsit Visą Pasaulį!

Spaudos Kontrolė P. Gasiūno Lietuvai

Nr. 332 ANTRADIENIS, GEGUŽĖS (MAY) 23, 1939, TORONTO, ONTARIO METAI VIII

VOKIETIJA IR ITALIJA SUSIJUNGIA SUTARTIMI

Romos ir Berlyno Ašis Dabar Veiks Pagal Vieną Karinę-Ekonominę Komandą

BERLYNAS, Gegužės 22. — Italijos užsienių reikalų ministeris Ciano ir Vokietijos užsienių reikalų ministeris Ribbentropas šiandien Berlyne pasirašė Vokietijos-Italijos karinės sąjungos su tartį, pagal kurią būsią subendrintos Vokietijos-Italijos karinės ir ekonominės jėgos.

Vokietijos vardu pasirašęs po sutartimi Ribbentropas tuojau per radio paskelbė, kad abiejų šalių interesai yra neatidalomi ir kad toji sutartis esanti "geru atsakymu apsupikams." Girdi, santarvininkai pasiruošę viskam, bet "sieksią taikos."

Italijos vardu sutartį pasirašęs Ciano pareiškė, kad sutartis sujungusi 150 milijonų žmonių, kurie "maršuosią prie taikos," bet kartu bus pasiruošę ir visokiems eventuališkumams. Pasaulis turįs imti tai domėn.

Pagal pasirašytą sutartį Vokietija su Italija sutiko vesti bendrą politiką visuose principiniuose klausimuose. Sutiko viena kitą remti visomis politinėmis ir diplomatinėmis pajėgomis, o ištikus ginkluotam konfliktui sausumoje, jūrose ar ore, eiti viena kitai į pagalbą. To atsiekimui abi fašistinės šalys pasižadėjo tuojau padidinti militarinę ir ekonominę kooperaciją. Kooperacijos įsteigimui pasižadėjo įsteigti tam tikras komisijas.

Sutartis nusako, kad karo atsitikime abi šalys turės kariauti prieš vieną kurį Vokietijos ar Italijos priešą ir negalės taikos daryti atskirai, o tik abiem šalim susitarus. Taipgi abi fašistinės šalys turės vesti ir su joms nuolankaujančiom valstybėm bendrą susiartinimo politiką.

Ši fašistinė sutartis galiojanti dešimčiai metų, o jai išsibaigus abi šalys nusitarsią vėl.

LONDONAS VISAI UŽMIRŠĘS APIE KRIZĮ

LONDONAS, Gegužės 22. — Pirmu kartu per kelis mėnesius šią savaitę Londono laikraščiai pirmuose puslapiuose rašo ne apie Europos krizį, vis daugiau besiniaukiančią padangę, bet apie laimėjimus Kanadoje.

Visuose vakar dienos laikraščiuose daugiausia rašoma apie karaliaus ir karalienės priėmimą Kanadoje ir apie kanadiečių širdžių užkariavimą.

Francija Vienbalsiai Stovi Už Susitarimą Su Sovietų Sąjunga

PARYŽIUS. — "Ne Stalinas įsibriovė į Vieną ir Pragą. Taip pat buvo ne Stalinas, kuris papildė agresinį aktą prieš Albaniją Didžiajam penktadienyje. Ir sulaikymui naujo agresinio akto, kuris gali būti signalu visuotinam gaisrui, Sovietų Sąjungos parama neišvengiama. Anglijos-Sovietų sutartis pakeistų jėgų lygsvarą Europoje ir galutinai būtų išgelbėta taika."

Taip tai rašo Georges Bidlaut, didžiausiame Francijos katalikų laikraštyje, l'Aube, komentuodamas Anglijos-Sovietų pasitarimų eigą.

Panašiai rašo ir kiti Francijos didieji laikraščiai. Nuo kairiųjų iki ekstra dešiniųjų visi daro į Francijos valdžią spaudimą, kad pastaroji paspaustų Čemberleną prie sutarties su Sovietų Sąjunga pasirašymo. Vien tik fašisto Roko grupė priešinga tokios sutarties pasirašymui.

JAPONIJOS MILITARISTAI IRGI SU ROMOS-BERLYNO AŠIA

TOKIJO. — Japonijos "vidurinis kabinetas" savo specialiame posėdyje nutarė prijungti Japonijos ginkluotas jėgas prie Romos-Berlyno karinės sąjungos.

Šio nutarimo Japonija viešai nepaskelbė todel, kad užtęsus Čemberleno politiką. Mat, Čemberlenas vis pasakoja Anglijos parlamentui, kad karinė sąjunga su Sovietais išjudintų Japoniją, tai nutarė slėpti savo nusistatymą.

ATIDARĖ TRANS-ATLANTO ORO LINIJĄ

NEW YORK. — Praeitą šeštadienį vienas didelis orlaivis išskrido iš Port Washington aerodromo su 100,000 laiškų į Europą ir tuo buvo atidaryta nuolatinė Trans-Atlanto oro linija.

Pan-American Airways kampanija dabar padarys kas savaitę keturis skridimus per Atlantą ir pirm birželio mėnesio pabaigos pradės vežioti keleivius. Didžiuliai kliperiai per Atlantą perskrisią per 24 valandas.

Anglija Daugiau Prisiartinusi Prie Sovietų

LONDONAS, Gegužės 22. — Nežiūrint to, kad praeitą penktadienį Čemberlenas pasakojo parlamentui, kad Didžioji Britanija "del pastovios taikos" išlaikymo yra pasiruošus suteikti Hitleriui koncesijų, šiandien kalba, kad Anglija suėjusi su Sovietų Sąjunga į glaudesnius santykius.

Anglijos užsienių reikalų sekretorius Halifaksas ir Sovietų ambasadorius Ivan Maisky susiartinimo klausimu šiandien kalbasi Ženevoje, kur prasidės Tautų Lygos sesija. Šioji sesija neatnešianti tikrojo susitarimo, bet galimai bus susitarta principiniai.

Patikimi Londono sluoksniai teigia, kad paskutinėmis dienomis Anglijos valdžia daugiau pasisukusi linkui Sovietų Sąjungos siūlomos trijų jėgų karinės vienybės ir eilėj pasikalbėjimų šiek tiek įtikinusi Lenkiją ir Rumuniją, kad jos turėtų įsileisti Raudonąją Armiją į savo šalį, kuomet joms bus reikalinga pagalba. Galutino sutikimo Anglijai negavusi, bet šiek tiek suminkštėjęs lenkų ir rumunų pasipriešinimas.

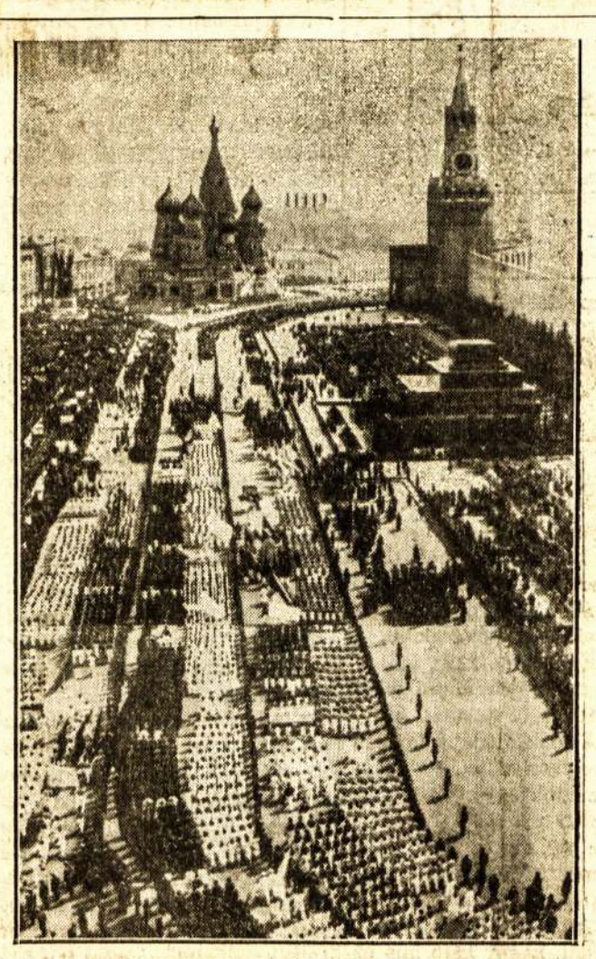

Raudonoji aikštė Maskvoj laike Pirmosios Gegužės apvaikščiojimo. Paraduoja Sovietų atletai ir atletės.

Lenkų Dancigo Valdininkai Besigindami Nušovė Nazį ir Tuo Paaštrino Dancigo Ginčą

VARŠUVA, Gegužės 22. — Lenkijos-Vokietijos ginčas del Dancigo įeina į kritiško įtempimo laipsnį, nes vakar Lenkijos tarybininkai iš Dancigo besigindami nuo nazių vieną iš jų nušovė Dancigo teritorijoje. Įvykis įvyko sekančiose aplinkybėse:

Lenkjos valdža, sako, kad uniformuotų nazių minia praeitą šeštadienį naktį užpuolė Lenkijos muitinę Kalthof miestelyje, Dancigo teritorijoje prie Rytprūsių sienos, su revolveriais išvijo Lenkijos valdininkus ir ten įsiveržę sudaužė visus daiktus. Po šio užpulimo Lenkijos komisijonierius iš Dancigo pasiuntė į įvykio vietą vieną Dancigo tarybininką lenką su dviem sekretoriais padaryti tardymą. Siųsdamas tardytojus prašė Dancigo senato duoti Lenkijos automobiliui protekciją, bet pastarasis atsakė, kad nerandąs tinkamų palydovų. Lenkijos automobiliui atvykus į Kalthofą, jį užpuolė naziai. Lenkams nieko daugiau nelikę kaip tik gintis. Taip besigindamas automobilio šoferis du kartus iššovęs aukštyn ir vieną į smogininkus. Nuo paleisto šoferio šūvio žuvo mėsininkas Grubneris, per visą dieną buvęs Rytprūsiuose, Marienburge. Po to lenkai nuvyko į Kalthofo geležinkelių stotį, sėdo į traukinį ir greitai išvyko į Lenkiją.

Lenkijos komunikate nurodoma, kad naziai užpuolė Kalthofe esančią lenkų muitinę ir išvijo Lenkijos valdininkus, kad laisvai galėtų gabenti iš Rytprūsių į Dancigą ginklus. O Dancigo naziai tvirtina, kad Lenkijos muitininkų išvijimas buvo tiktai "taikinga demonstracija." Girdi, Lenkijos muitininkai "praktikavę neprideramas kratas" ir begėdiškai kratę vokietes.

Taip pat nazių smogininkai užpuolė ir kitą lenkų muitinę, esančią Pieklo miestelyje, irgi Dancigo teritorijoje. Čionai per keletą valandų išlaikė uždarę lenkų valdininkus. Vėliau Dancigo valdžia juos išlaisvino.

Del Gruebnerio nušovimo Dancigo parlamento pirmininkas atkaklus nazis Geizeris pasiuntė Lenkijos ministeriui griežtą notą, kurioje reikalauja atsiprašymo, užmuštojo giminėms pensijos ir nušovusio nazį šoferio atidavimo į Dancigo nazių nagus.

Kaip pasielgs Lenkijos valdžia, kol kas nežinoma, bet manoma, kad užpultiems ir nuo nazių nukentėjusiems lenkams tų reikalavimų išpildymas yra neįmanomas. Iš kitos pusės, naziai, turėdami priekabėm progą, incidentui priduos nepaprastos svarbos ir galimai Gruebnerio užmušimas isvystys Lenkijos-Vokietijos ginčą iki kraštutinio laipsnio.

Ispanijoj Fašistai Padarė "Pergalės" Paminėjimą

MADRIDAS. — Generolas Frankas praeitą penktadienį sutraukė į Madridę 140,000 Ispaniją griovusių ispanų fašistų, italų, vokiečių ir maurų ir su jais apvaikščiojo vadinamą "pergalę." Parado žiūrėjo išsigandę madridiečiai.

Žygiuojant mėlynai apsirengusems falangistams ir raudonkepuriams monarchistams, virš miesto pasirodė 200 Madridą griovusių orlaivių. Šiuo kartu tie Vokietijos ir Italijos padarai sėjo ant miesto ne mirtį, bet, norėdami prisivilioti madridiečius, Levanto rožes. Taipgi paleido ir šimtus karvelių, su tikslu pranešti visiems Ispanijos kampams, kad prasidėjo "pergalės ir taikos paradas."

Parade dalyvavo Italijos legijonieriai ir vokiečiai. Italams komandavo generolas Gambara. Vokiečių lakūnai ir technikai paradavo 25-toje vietoje. Parade dalyvavo 2,000 lengvųjų kanuolių, daugybė priešorlaivinių kanuolių, tankų, šarvuočių ir kitų naikinimo įrankių, per pustrečių metų griovusių Ispanijos miestus ir kaimus.

Fašistai paskelbė, kad šios savaitės pirmomis dienomis iš Ispanijos išvažiuos apie 5,000—6,000 vokiečių ir 12,000 italų.

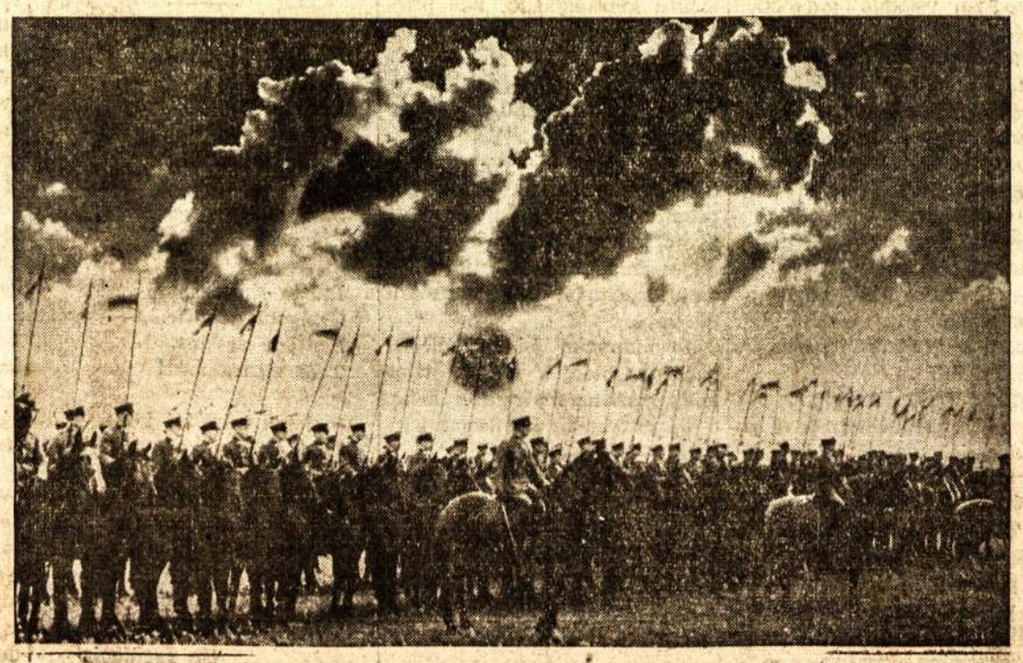

Lietuvos raitelių pulkas išsirikiavęs vakarinei maldai.

Karalius Savo Vizitu Siekiąs Didesnės Vienybės Tarp Žmonių ir Valstybių

ORLAIVIS SUDUŽO Į OBSERVATORIJOS SIENĄ

SAN JOSE, Calif., Geg. 22. — Jungtinių Valstijų armijos orlaivis šiandien atsimušė į astronominės observatorijos, esančios ant Hamiltono kalno, sienas. Stipriu smūgiu pramušė 18 colių mūrinę sieną ir apliejo gasolinu observatorijos grindis.

Orlaivis subyrėjo į šipulius. Žuvo du lakūnai.

KUBOS VALDŽIA IEŠKO MACHADO PINIGŲ

HAVANA, Kuba. — Kubos valdžia tikisi greitai išaiškinti galvosukį, ilgai ją varginusį, tai yra sužinoti, kiek paliko pinigų dabar Floridoj miręs Gerardo Machado, buvęs Kubos prezidentas.

Spėjama, kad Machado paliko apie 12 milijonų dolerių. Kubos valdžia planuoja tuos pinigus surasti ir už juos pastatyti dvi dideles ligonines.

Kiti sako, kad Machada tuos pinigus paskyręs statymui Floridoje politiniams tremtiniams namų.

Naziai Nusprendė Nužudyti Benešą

PARYŽIUS, Gegužės 22. — Diplomatiniai šaltiniai praneša, kad pavyko atidengti suokalbį, pagal kurį naziai buvo suplanavę pasiųsti iš Europos į Jungtines Valstijas smogininką, kuris būtų turėjęs nužudyti buvusį išdraskytos Čekoslovakijos prezidentą Edvardą Benešą.

Benešo nužudymu naziai nori atsikratyti svarbiausio nazių oponento ir sumažinti Jungtinių Valstijų čekų ir slovakų judėjimą už respublikos atsteigimą.

Apie suokalbininkus informacijas turi ir Jungtinių Valstijų policija. Todel Čikagos policijos departamentas paskyrė apsaugai du čekų kilmės policininkus, kurie bus Benešo sargai.

Pan-Amerikos Studentų Kongresas

NEW YORK. — Viso vakarinio pusrutulio studentų delegacijos, numatoma, susirinks tarp rugpiūčio 26 ir rugsėjo 9 dienos Kubos sostinėje Havanoj ir apsvarstys abiejų Amerikų reikalus. Tai bus pirmas Pietų ir Šiaurės Amerikos studentų kongresas. Prie jo jau ruošiasi Lotynų Amerikos, Jungtinių Valstijų ir Kanados studentai.

Jungtinių Valstijų studentų suorganizuotas taikos komitetas, kuris pastaraisiais metais pridavė vadovybę daugiau negu milijonui studentų, rengiasi pasiųsti į kongresą 150 delegatų. Nemažas delegacijas prisiųs ir kitų šalių studentai. Kongrese bus diskusuojama studentų problemos, mokslo išlaidos, sveikata ir kiti reikalai. Broliškas delegacijas prisiųs Anglijos ir Francijos studentai.

OTTAWA, Ont. — Anglijos karalius Jurgis VI, dabar lankąsis Toronte, pereitą šeštadienį Ottawoj užgyrė 8 naujus Kanados įstatymus, jų tarpe ir unijinį įstatymą, garantuojantį darbininkams teises organizuotis, o paskui pasakė kalbą parlamente, kurioje jis ragino kanadiečius giliau suprasti Kanados vienybės reikšmę.

Kalbėdamas į susirinkusius parlamento narius, senatorius ir kitų valstybių atstovus, jis pareiškė, kad jo atsilankymas į Suvienytas Valstijas padės išlaikyti "labai draugiškus ryšius tarp tos didelės šalies ir visų Britų imperijos valstybių."

Jis pareiškė, kad Britų imperijos vienybė išreiškiama nebe Westminstery sėdinčio parlamento viršenybe, o "laisva draugijas tautų, naudojančių vienodus valdymosi principus, vienodai prisirišusių prie taikos ir laisvės idealų, surištų paprastos ištikimybės karaliui."

"Aš širdingai tikiu, kad šis mano vizitas suteiks Kanados žmonėms gilesnį tautinės vienybės supratimą. Taipgi aš tikiu, kad mano vizitas Suvienytoms Valstijoms padės išlaikyti labai draugiškus ryšius tarp tos didelės šalies ir mūsų imperijos valstybių."

Prisimindamas savo vizitą Francijai, karalius pažymėjo, kad šis vizitas parodys, jog mūsų žmonės ieško geresnių santykių ne tik su giminėmis, bet su visų tautų ir rasių žmonėmis.

Karalių ir Karalienę Sutiko Milijonas Žmonių

TORONTO, Gegužės 22. — Anglijos karaliui Jurgiui VI ir karalienei Elizabethai šiandien 10.30 val. ryto įvažiavus į North Toronto geležinkelių stotį, nuaidėjo 21 kanuolės šūvis ir tuojau prasidėjo triumfališkas paradas, kokio Torontas niekad nebuvo matęs.

Ant Yonge stryto, ant University Ave., St. Clair, aplinkui miesto rotušę, Ontarijos parlamento rūmus ir kitose vietose, kurias pravažiavo karalius, buvo susispietę apie vienas milijonas žmonių.

Nuo pat ryto visomis gatvėmis žmonės lyg vandens srovė ėjo linkui miesto rotušės. Tačiau nedaug kas daugumoje vietų matė karalių, nes buvo tikra kamšatis, o kita, nekuriomis gatvėmis karališkas automobilius važiavo 14 mylių per valandą. Dar paradui nepasibaigus apskaičiuota, kad 14 žmonių nualpo nuo spausties.

Apskaitliuojama, kad šiandien Toronto gyventojų skaičius yra padvigubėjęs. Karaliaus pažiūrėti atvyko daugybė žmonių iš įvairių Kanados vietų ir net iš Jungtinių Valstijų. Kuriomis gatvėmis važiavo karalius, buvo žmonėmis užgrūsta ne tik šaligatviai, bet ir stogai.

Liaudies Balsas

KANADOS LIETUVIŲ LAIKRASTIS, LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS. IŠEINA DU KARTU Į SĄVAITĘ.

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoj Britanijoj metams $3.00; pusei metų $1.50. Visur kitur metams $3.50; pusei metų $1.75. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perlaidas (Money Orders) išrašykite Liaudies Balso vardu:

LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C, Box 1013. Toronto 3, Ontario, Canada.

Asmeniškai kreipkitės 6 Denison Ave.

Kodel Lietuvos Politiniai Kaliniai Turi Būti Amnestuoti

Sudarius Lietuvos vyriausybę naujais pamatais ir tai vyriausybei pareiškus, kad Lietuvoj posūnių nebus, platūs Lietuvos visuomenės sluoksniai pradėjo iš naujo kelti politinių kalinių amnestijos klausimą. Daugely vietų renkami parašai, kad pereitais metais įteiktas amnestijos įstatymo projektas su 25,000 parašų būtų svarstomas. Politkaliniams amnestijos pareikalavo socialdemokratai. Amnestijos reikaluja Komunistų Partija.

Bet kai kam atrodo, kad tokie amnestijos reikalavimai dabar ne vietoj. Amnestija, anot jų, nėra toks skubus reikalas. Esą daug svarbesnių reikalų, reikalaujančių didžiausios atydos. Girdi, valdžia, būdama užimta daugelio svarbesnių reikalų, neturi galimybės imtis už amnestijos reikalo.

Tie, kurie amnestijos politiniams kaliniams neskaito svarbiu reikalu, labai klysta. Del to, kad jie nemato, jog amnestija būtų labai svarbus faktorius Lietuvos visuomenės konsolidavimui.

Lietuvos politiniai kaliniai yra tie žmonės, kurie tautininkų režimo buvo įkalinti už tai, kad jie rūpinosi biednuomenės reikalais, kad rūpinosi Lietuvos liaudies laisve. Tai daugiausiai Lietuvos ir jos žmonių reikalams atsidavę draugai ir draugės. Dabartiniu momentu tie žmonės, būdami laisvėje, būtų geriausiu trimitu, šaukiančiu lietuvius į darbą už stiprinimą Lietuvos jėgų gynimui Lietuvos nepriklausomybės. Kita, paliuosavimas politinių kalinių iššauktų visuomenėj dar didesnį entuziazmą. Be to, tarp valdžios ir visuomenės atsirastų dar glaudesni ryšiai. Visi žmonės pamatytų, jog dabartinė valdžia vykdo gyveniman obalsį, kad visos srovės bus lygiai traktuojamos.

Norėdama pašalinti senojo režimo padarytą žaizdą Lietuvos visuomenėj, tai yra suskaldymą į "geruosius" ir "bloguosius," Lietuvos valdžia turėtų nieko nelaukdama amnestijos klausimą pravesti gyveniman.

Kanados Lietuvių Jaunimas Iškyla į Viršų

Pereitam numeryje mes pastebėjome faktą, kad lietuvių judėjimas Vakarų Kanadoj smarkiai pakilo. Bet tai ne vienintėlis geras apsireiškimas Kanados lietuvių judėjime. Kitas ir dar svarbesnis apsireiškimas, tai jaunimas, kurs paskutiniu laiku gražiai atsižymi. Kanados lietuvių jaunimo veikimas pasireiškia net keliose kolonijose, kaip tai Montreale, Toronte, Winnipege ir Edmontone. Pavyzdžiui, Montrealo lietuvių jaunimas turi net du klubus, du chorus, kurie gana aktyvūs. Toronte labai gražus būrys jaunimo susispietęs į Bangos chorą. Čia jaunimas labai gražiai atsižymi kituose darbuose. Neatsilieka ir Winnipego ir Edmontono jaunuoliai, nors tenai jų skaičius daug mažesnis. Kas dar pažymėtina, tai kad nemažas skaičius jaunų vaikinų ir merginų griebiasi už plunksnos ir gražiai užpildo savo skyrių Liaudies Balse. Jų skyriuje kai kada mes pastebime ir poezijos, kurią parašo jauna montrealietė.

Šie pirmi Kanados lietuvių jaunimo žingsniai labai džiuginanti Kanados lietuvių visuomenę ir pačius jaunuolius. Iš nekurių galima tikėtis gerų artistų. Pavyzdžiui, Toronte Aldona Pauliutė jau dabar stebina publiką savo gabumais. Kitos ir kiti vėl rodo gerus ženklus mene. Netrukus mes turėsime gražiai išsilavinusių menininkų, kurie mūsų parengimus padarys tikrai gražiais ir įdomiais. Iš to bus didelė nauda visiems parengimų mylėtojams. Jaunuoliams iš to bus nauda ta, kad jie bus visai kiti žmonės. Dainininkai, lošikai, muzikantai, poetai ir kiti, nuolatos lavina savo jausmus, protą ir tuomi kyla dvasiniai, darosi kilnių siekių žmonėmis.

Vieno ko reikia, tai kad tą viską suprastų suaugusiųjų organizacijos ir atitinkamai tam jaunimui padėtų. Taipgi reikalinga, kad ir tėvai jiems netrukdytų, o dar padėtų. Jei suaugusieji tinkamai jaunimą parems, jam padės, tuomet nebus reikalo skųstis, kad lietuvių jaunimas nutolo nuo lietuvių, nutolo nuo lietuvių judėjimo, nuo lietuvių kultūros ir kalbos.

Pažangios Spaudos Pasitarnavimas Kanados Naudai

Per keletą paskutinių metų Vokietijos ir Italijos fašistų agentai Kanadoj išplėtė didelius fašistinės propagandos tinklus. Jiems pavyko sutraukti didelius skaičius vokiečių ir italų į fašistines organizacijas, taipgi įsteigti didelį skačių mokyklų del vaikučių. Jiems pasitarnavo ir tas faktas, kad Kanados autoritetai daugiausia atydos kreipė tik į darbininkų judėjimą, o į nazių ir fašistų veiklą nei nepažiūrėjo.

Darbininkų judėjimas, ypatingai Komunistų Partija, matydamas pavojų iš fašizmo pusės, pradėjo reikalauti, kad fašistų ir nazių propaganda būtų sulaikyta. Darbininkų laikraščiai, kaip Daily Clarion ir kiti, pradėjo kelti viršun fašistų ir nazių agentus, atsiųstus iš Vokietijos ir Italijos, nurodinėti jų vedamas mokyklas ir t.t. Ir reikia pasakyti, kad tos pastangos davė gerus rezultatus.

Kaip pasirodo, tai, nežiūrint to, kad reakcionieriai griežtai fašistus užstojo, visos mokyklos, kurios tik leido fašistams naudotis savo patalpomis, jau išvijo visas Italijos fašistų suorganizuotas vaikučių mokyklėles, nes tyrinėjimai parodė, kad tikrai jose buvo mokinama fašizmo. Toronte ir apylinkėse tokių mokyklėlių buvo net keliolika, bet jos visos išvytos iš visuomeninių ir nepriklausomų mokyklų patalpų.

Reakcionieriai tuo pačiu laiku norėjo surasti, kad darbininkų išlaikomos mokyklėlės buvo naudojamos skiepijimui vaikučiuose komunizmo, bet nieko panašaus nesurado. Visose tose mokyklėlėse buvo mokinama ne komunizmo, o kanadizmo ir tų kalbų, kuriomis kalba jų tėvai. Norėjo išeiti prieš mokinimą kalbų, bet jokio pritarimo negavo iš visuomenės pusės.

Tokiu būdu, darbininkų judėjimo ir jų spaudos kampanija davė geras pasekmes. Tuomi visuomenė buvo išjudinta į veiklą, kad priversti įstaigas akreipti atydą į fašistinį pavojų. To rezultate yra užvestas tyrinėjimas ir surandama, kad Italijos ir Vokietijos valdžios turi didelį skaičių agentų, kurie knisa Kanados demokratinius pamatus.

"Reiškia jūs nutarėte imti raudoną?"
"Ne. Aš ateisiu kitą kar tą."

APŽVALGA

Sujudo Veikti ir Lietuvos Priešai

Lietuvos visuomenei pradėjus mobilizuotis gynimui Lietuvos nepriklausomybės nuo numatomų užpuolimų, sujudo veikti ir Lietuvos priešai. Apie tai Lietuvos Žinios rašo:

Vyriausybės nariai daugeliu atvejų yra kalbėję ir aiškinę visuomenei kai kuriuos pastebėtus neigiamus pasireiškimus, į kuriuos tenka dar kartą atkreipti visuomenės dėmesys. Tai defetizmas bei defetistines nuotaikas skleidžiantieji bei platinantieji gandai. Tai yra tos rūšies priemonės, kuriomis visuomenėje stengiamasi pasėti nepasitikėjimas savimi, nepasitikėjimas savo jėgomis, nepasitikėjimas kariuomene, nepasitikėjimas vyriausybe ir valstybe.

Čia mes tvirtai ir kategoriškai turime pasakyti, kad **šios rūšies gandai yra mūsų priešų darbas, darbas tų, kuriems nieko kito nereikia, kaip tiktai numušti mūsų ūpą, pasėti mumyse nepasitikėjimą savimi ir mus palaužti moraliai ir fiziškai.**

Tai yra ne tiktai piktas, bet ir žalingas darbas, su kuriuo tenka kovoti juo griežčiausiai.

Gerai visi žinokime, kad tas darbas yra varomas sąmoningai, apgalvotai ir planingai; jis dažnai gali būti pridengiamas "tyriausio patriotizmo" skraiste; dažnai tie gandai sujungiami su bauginimais ir greta to viliojančiais pažadais; dažnai jie skleidžiami per mažiausia susipratusius, kurie mažai bepajėgia vertinti, bet taipgi tie gandai ir defetistinės nuotaikos skleidžiamos ir per inteligentiją, bei vad. padėties žmones, tai ambiciją jų veikiant, tai kitokiomis priemonėmis.

Saugokimės ir ginkimės nuo to visomis galimomis priemonėmis.

Žinokime gerai ir tą faktą, kad Lietuvos priešams labai nepatinka, kad Lietuvoje sudaryta lygybės principu visos tautos vienybės bei srovių konsolidacijos vyriausybė, kuri siekia sujungti, realiai suvienyti visą lietuvių tautą, visus lietuvius vieningam tautos ir valstybės saugojimo pasiryžimui ir aiškiam, būtinam ir griežtam savisaugos uždaviniui.

Kaip pasaulis senas, yra žinomas vienų kitais pavergimo ir viešpatavimo principas: divide et impera — skaldyk ir valdyk. **Ir mus nori viduje skaldyti, kad tiktai mes būtume nevieningi, kad tiktai tarp savęs besipeštume ir būtume nepajėgūs bei lengviausiai paimami, pavergiami.**

Neužmerkime akių, kad visa tai mūsų priešai puikiai žino, stengiasi palaužti mūsų besireiškiantį vidaus konsolidacijos pasiryžimą, kad tiktai mus sugniuždytų. Tam tikslui siekti priešui visos priemonės yra geros. Ir čia nesivaržoma nei net papirkimais, nei bandymais prieiti prie atskirų žymesnių net žmonių.

Tačiau, kas ir kaip bus užmaskuotas bei užsimaskavęs, viena jį išduos: jis yra defetistas, jis kalba apie savo nepajėgumą, apie bergždumą, o ne apie pasiryžimą visomis galiomis gintis.

Nėra reikalo apie tai plačiau kalbėti, nes tai yra aiškus dalykas. Visi mes puikiai žinome, kad **tiktai patys galime ginti savo valstybės nepriklausomybę.**

Tie kas nori pasėti nepasitikėjimą tautos vienybė; tie stengiasi įkalbėti mums, kad mes maži ir nepajėgūs; kas tvirtina, kad mes vienybėje negalėsime gyventi; kad, esą, srovės tuojau susipešiančios ir subyrėsiančios; kad mums neverta nei rūpintis savo gynimusi, — tai yra defetistai, mūsų tautos ir mūsų valstybės priešai.

Ir mes visu atvirumu, visu griežtumu sakome: **Šalin defetizmas! Šalin piktų gandų skleidėjai! Tegyvuoja vienybė! Tegyvuoja tautos vienybės vyriausybė, kuri jungia ir vienyja visą tautą didžiausiam jos uždaviniui — saugoti ir ginti tautos laisvę ir valstybės nepriklausomybę!!!**

Be abejonės, prieš tokius elementus reikia vesti griežtą kovą. Kas prieš Lietuvos visuomenės konsolidaciją, kas prieš visų lietuvių lygybę, kas nori silpninti Lietuvos visuomenės pasitikėjimą savimi, tas Lietuvos priešas, sąmoningas, ar nesąmoningas.

CALGARY, Alta. — Albertos premjeras William Aberhart mano, kad ateinančiuose federaliuose rinkimuose Naujoji Demokratija aplaikys didelius laimėjimus.

Jo manymu, jei kanadiečiai pasirinks naujos demokratijos kelią, pasirinks progreso kelią, o jei nuseks paskui senas partijas — nueis į chaosą.

PADĖKIM PAKELTI KLAIPĖDOS NELAIMĘ!

Užsienių Lietuvės ir Lietuviai!

Klaipėdos krašto atgavimas po nepriklausomybės atgavimo buvo be abejo pats didžiausias Lietuvos laimėjimas. XIV ir XV šimtmečiais kryžiuočių ir kalavijuočių dalinai atstumta nuo jūros, Lietuva, rodos, vėl ten tvirtai atsistojo. Nors atgimusi Lietuva buvo smarkiai nualinta, tačiau jai nauja gyvybe sutryškus ir vis daugiau atsigaunant, vis labiau buvo rūpintasi ūkiškai ir kultūriškai geriau pajūryje įsikurti. Čia pakrypo nemaža dalis tautinių jėgų, o ir valstybė nepasigailėjo lėšų pajūrio reikalams. Visoje tautoje pradėjo augti didelis jūros pamėgimas, kiekvienas pirma proga vyko savos jūros pažiūrėti, jos mėlynais plotais paalsuoti.

Rodos, nė nepastebėjom, kaip visi, nuo piemenuko ir gimnazistės iki žilagalvio senio ir senelės, kunigo, valdininko ir profesoriaus, vėl kaip buvę prieš šimtus ir tūkstančius metų, pasidarėme jūros tauta. Vėl visoje tautoje pajausta ir suprasta, kad tik turint laisvą jūromis susisiekimą bus lengviau apsaugoti Lietuvos nepriklausomybę ir geriau patikrinti visos tautos ir vyriausybės gerovę.

Sveikai nujaučiant ir suprantant jūros reikšmę, kiek nedidelės valstybės išteklėmis leido, buvo sparčiai kurtasi Klaipėdos krašte ir ypatingai Klaipėdos uoste. To kūrimosi žymės per 16 metų pasidarė gana ryškios. Klaipėdos miestas 1923 m. turėjo tik 27,000 gyventojų, o 1939 m. vasario mėnesį jau 51,000. Klaipėdos miesto pramonėje 1923 m., neskaitant statybos ir amatų, dirbo 3,500 darbininkų, 1938 m. pabaigoje jų buvo jau 11,000. Uostan 1923 metais buvo atplaukę 625 laivai 211,500 tonų talpumo, o 1938 m. jau apie 1,600 laivų per 900,000 tonų, taigi uosto lankymas per tą laikotarpį buvo padidėjęs daugiau kaip keturius kartus.

1923 m. nebuvo krašte jokių lietuviškų mokyklų, o 1938 m. pradinių privačių lietuviškų mokyklų buvo jau 55 su 2,373 mokiniais. Per tą laiką įsisteigė net 4 gimnazijos, kurios 1938 m. turėjo jau 1,348 mokinius. Pedagoginis ir Prekybos institutai Klaipėdoje 1938 m. bendrai turėjo 350 studentų. Amatų mokykla ten pat turėjo 400 mokinių. Turėta aukštai meniškai pastatytas savas teatras, visas tinklas kultūrinių ir politinių organizacijų, puiki didelė R y t o spaustuvė, 3 savo modernūs dienraščiai ir visa eilė kitų laikraščių, savaitinių ir mėnesinių. Turėta sava didelė L. Raudonojo Kryžiaus ligoninė, kurios pastatymas ir įrengimas kaštavo per 3,200,000 litų ir kuri aptarnaudavo ne tik Klaipėdos kraštą, o ir didesnę dalį Žemaitijos.

Klaipėdos kraštas ir miestas pasipuošė moderniais lietuviškais pastatais, milžiniškais Muitinės, Lietūkio, Lietuvos Banko sandėliais, "Maisto," "Žuvies" bendrovės ir kitais fabrikais. Išaugo graži savo tekstilės pramonė su 3,500 darbininkų, pridygo savų puošnių krautuvių, atsirado šimtai gerų lietuvių amatininkų. Smeltelė, Klaipėdos pramonės priemiestyje, augo kaip ant mielių visas 10,000 darbininkam apgyvendinti skirtas baltas, švarus modernių namelių miestas. Ten pat buvo baigiami statyti visoj Baltijoj didžiausi Amatų mokyklos rūmai, su patogiai įrengtomis dirbtuvėmis, laboratorijomis ir knygynu.

Sena ir primityvi Klaipėdos miško medžiagos prieplauka vis daugiau ir greičiau darės moderniu uostu, su kilometrinėmis plieno ir betono krantinėmis, su moderniausiais kranais, su visais kitais patogumais ir geram uostui reikalingais įrengimais.

Seniau apvokietintas kraštas ir tamsus užkampis darėsi vis labiau lietuviams mielas ir malonus. Čia plaukė lietuviai darbininkai ieškoti geresnio uždarbio. Čia kėlėsi mokslo vyrai, čia spietėsi jaunoji karta, kupina energijos ir pasiryžimo. Vietiniai susipratę ir iš Didžiosios Lietuvos atsikėlę lietuviai, dirbdami administracijos ir švietimo įstaigose, jaunatvišku įkarščiu prakaituodami fabrikuose ar įmonėse, kūrė ne tik sau, o ir visai Lietuvai geresnę ir šviesesnę ateitį.

Gal niekur kitur, kaip čia, nebuvo tiek juntamas naujosios, sparčiai augančios ir tvirtėjančios Lietuvos ritmas. O uostas, Lietuvos vienatinis uostas, kur kasdien dešimtimis lankėsi milžinai jūrų laivai, rodos, alsavo viso pasaulio nuolat smarkėjančiu ir greitėjančiu ritmu.

Tik štai 1939 m. kovo 23 d. viskas virto kitaip. Lietuva turėjo perleisti Klaipėdos kraštą svetimiems, kaip didieji Lietuvos kunigaikščiai jį turėdavę perleisti XIV ir XV šimtmečiais. Lietuvai vėl kaip anais laikais teliko 20 kilometrų visiškai atviro ir smėlėto jūros kranto, kur norint įrengti uostą reikėtų nepaprastų išteklių. Gi kas įdėta Klaipėdos kraštan ir Klaipėdos uostan, ten ir paliko. Stačiai sunku patikėti, kad nedidelės Lietuvos iždas būtų galėjęs per 16 metų įdėti uosto ir kitokion krašto statybon 100 milijonų litų. Įvairios mūsų įmonės per tą pat laiką ten investavo 180 milijonų litų. Be to, šiaip visokio lietuvių turto ir santaupų bei verčių ten paliko 220 milijonų litų.

Per trumpus 16 metų, Lietuvai sparčiai augant, Klaipėdos kraštan įdėta net pusė milijardo litų! Tai pusantrų metų viso Lietuvos biudžeto suma. O kiek iš viso Klaipėdos kraštas tautiniu, politiniu ir ūkiniu atžvilgiais buvo Lietuvai vertas, tai nelengva ir apskaičiuoti.

Tai, kas 1939 m. kovo mėnesį ištiko Lietuvą, būtų galima pavadinti tikru baisiu žemės drebėjimu. Pergyventos nelaimės siaubas matyti iš 12,000 lietuvių veidų, kurie buvo priversti staiga apleisti Klaipėdos kraštą, palikdami ten viską, ką ilgu kruopščiu darbu ir prakaitu buvo įsigiję. Ten paliko jie ir tai, sutaupas ir mantą, ką buvo nusivežę iš namų.

Lietuviškoji visuomenė, pati neapsakomos nelaimės sukrėsta, suaukojo ligi šiol, neskaitant aukų daiktais, nukentėjusiems klaipėdiečiams grynais pinigais per 84,000 litų. Padalinus tą sumą Klaipėdos kraštą apleidusiųjų skaičiui, neišeis ir po 7 litus žmogui. Taigi, reikia naujų aukų, keleriopai daugiau aukų! Nukentėjusiais reikia rūpintis, kol jie vėl galės surasti sau darbo ir pastogę. Negalima pageidauti, kad visą rūpinimąsi nukentėjusiais pakeltų Lietuvos

(Nukelta ant 5 pusp.)

KAM ŠERI ŽIRGELĮ

(Liaudiška)

— Kam šeri žirgelį,
Kam šluostai balnelį,
Kur josi, broluži? —
Klausia seserėlė.

— Josiu aš, sesyte,
Pas savo mergytę,
Nes man jos nemačius,
Liūsta širdužėlė.

Liūsta širdužėlė,
Svaigsta galvužėlė, —
Mergelę išvydus,
Teks susiraminti!

— Jeigu taip, tai jokie,
Bet apsigalvokie,
Kad save po laikui
Nereiktų graudinti.

— Vai, aš jau galvojau,
Dūmeles dūmojau: —
Be mielos mergelės
Man nebegyventi!

St. Jasilionis

PASTABOS

Po įstatymu, garantuojančiu darbininkams teises organizuotis į unijas, savo parašą padėjo ir karalius.

Nuo dabar bus nusižengimas prieš įstatymus atsisakyti samdyti arba paleisti iš darbo darbininką tik už tai, kad jis yra unijistas.

Darbininkams dabar reikia šia proga naudotis ir organizuotis į unijas. Nes tik ten geresnės darbo sąlygos, kur yra unija.

* * * *

Anglijos karalius Jurgis VI ir karalienė Elizabetha kanadiečių entuziastiškai sutinkami. Visur, kur tik jie buvo, juos sutiko didžiausios minios. Jie buvo labai antuziastiškai sutikti ir francūzų, Quebece ir Montreale.

Vokiečių nazių spaudos propaganda, kad Kanados žmonės, o ypatingai francūzai, nesimpatingi karaliui, kad karalius kenčia didelę baime del pavojų savo gyvybei, — neturi jokio pamato.

* * * *

Savo kalbomis karalius pasirodė esąs demokratas.

Atidengdamas Kanados paminklą pereitam kare žuvusiems jis pasakė, kad taika ir laisvė yra brangiausi dalykai, už ką ir tie 60,000 kanadiečių žuvo.

"Kaip be laisvės negali būti taikos, taip be taikos negali būti laisvės," jis pažymėjo.

Pirmesnėj kalboj ragino kanadiečius prie didesnės vienybės.

Vienu žodžiu, karalius ir karalienė, kaipo demokratinės šalies galvos, inteligentiški žmonės. Veikiausiai tas ir iššaukia tokį entuziazmą.

* * * *

Šiuo laiku visos nazių atakos atsuktos prieš Lenkiją. Atrodo, kad naziai nori išprovokuoti Dancige kokius nors susikirtimus, kaip kad išprovokavo Sudetijoj, kad parodyti Čemberlenui, jog tas kraštas nori prisijungti prie Vokietijos, o progai pasitaikius — įsiveržti.

Nazių taktika jau žinoma. Kada negalima iš lauko, tuomet iš vidaus.

Mat kuomet pasireiškia neramumai viduj, tuomet galima gauti pritarimo ir iš Čemberleno ir tos šalies kapituliantų. "Atiduokim, tai bus ramu," jie sako.

* * * *

Anglija su savo "planais" del Palestinos vėl sukurstė didelius susikirtimus palestiniečių tarpe.

Kiek Anglijos valdonai tų planų pridarė, — visi netikę: jų tikslas kurstyti palestiniečius.

Palestinoj taika užviešpataus tik tuomet, kuomet ir žydai ir arabai patys susitars broliškai gyventi ir draugiškai spręsti savo reikalus.

Tokių šalių, kur ne vienos tautos žmonės, yra daug, bet tokių susikirtimų nėra. Už tai, kad visi skaitomi lygiais šalies piliečiais, niekas iš šalies nekomanduoja.

* * * *

Šiais metais svarbiausiu įvykiu Kanados lietuvių judėjime bus Lietuvių Literatūros Draugijos Kanados kuopų atstovų suvažiavimas.

Bet jis reikiamo laipsnio nepasieks, jei nebus rimtai prisirengiama.

Labai apgailėtina, kad daugumas aldiečių į suvažiavimą žiūri tik kaip į vienos dienos įvykį.

Suvažiavimai tik tuomet pasiekia tikslo, kada prieš suvažiavimą ir po suvažiavimo reiškiasi aktyvios diskusijos ir veikla.

J. Yla

Mokslas, Technika ir Įvairenybės

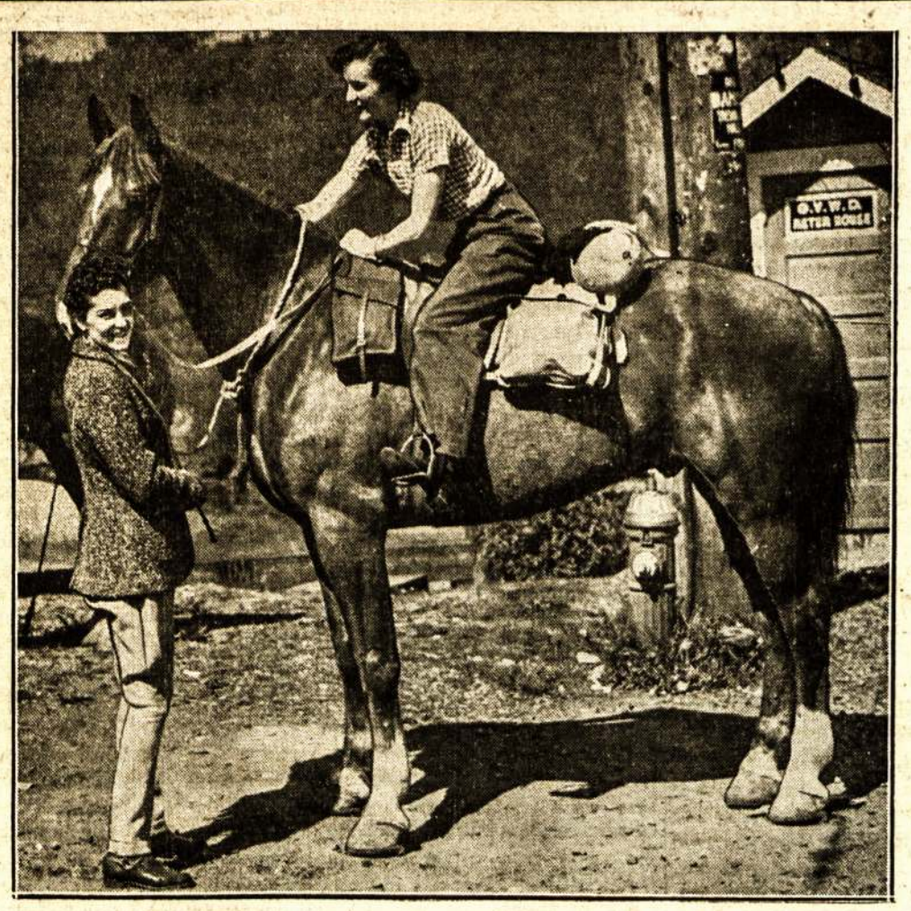

Yra žmonių, kurie nežino ką veikti. Štai Mary Bosangquet iš New Westminsterio, B. C., sumanė joti per visą Kanadą, nuo Ramiojo vandenyno iki Atlanto. Ši kelionė užtruksianti 4 mėn.

Ex-Monarchai Organizuoja Monarchų Bedarbių Uniją

Kuomet Albanijos karalių Zogų Musolinis "paliuosavo" nuo karališkojo amato ir galvatrukčiais išginė į Graikiją, Zogus Graikijoje gavo pirmiausia ne kokį nors užuojautos laiškutį, o raginantį stoti į "bedarbių monarchų uniją." Po pakvietimu buvo pasirašius tos unijos pirmininkė kartu ir sekretorė, jos "didenybė" Salima Machimba, buvusi Moheli salos karalienė.

Žurnalistai nežino, ką Zogus atsakė į pakvietimą. Žino tiktai tą, kad jis labai nusistebėjo išgirdęs apie tokio likimo paliestą Salimą. Mat, kada Salima viešpatavo Indijos vandenyno saloje Moheli, esančioje netoli Madagascaro, tai Zogus buvo dar jaunas ir dalyvavo banditų gaujoj. Prie to, būdamas mažo mokslo, galimai nieko negirdėjo apie buvusią karalienę Salimą, o apie ją sužinojo tik tada, kada jį palietė bendras likimas ir pastaroji paragino jungtis į uniją. Bet buvęs Ispanijos karalius Alfonsas Salimą pažįtąs jau senai, gerai mokąs narines duokles ir tokiu būdu esąs geriausias "ex-monarchų unijos narys." Tačiau Alfonsas tuojau išeisiąs iš unijos, nes generolas Frankas jau grąžino jam respublikos konfiskuotus jo turtus, jau nelikę reikalo stovėti unijoj.

Unijos organizavimo idėją iškėlė pati Salima. 1912 metais Francija panaikino Moheli karalystę, aneksavo salą ir ją prijungė prie Madagascaro. Tai padarę francūzai paskyrė Salimai po 5,000 frankų pensijos. Remdamosi teorija, kad porai pigiau išeina pragyvenimas, buvusioji karalienė ištekėjo už mažą pensiją gaunačio francūzo, buvusio žandaro ir taip gyveno tūlą laiką. Pokariniais laikais Francija paskelbė infliaciją. Nupigus frankui, Salimos vyras pranešė jai: "Jūsų didenybe, mums neįmanoma gaunamomis pajamomis suvesti galą su galu." Nuo tada Salima pradėjo organizuoti bedarbių monarchų judėjimą, tikėdama, kad jie išsikovos sau geresnį gyvenimą, arba atgaus prarastus sostus.

Apskaičiuojama, kad dabartiniu laiku pasaulyje randasi be "darbo" 78 karaliai ir įvairių sostų valdovai. Didesnė jų dalis gyvena Francijoj ir dalis Anglijoj. Tad šaukiant jų kokią nors konvenciją, manoma, pusė jų suvažiuotų per dvi dienas.

Apie 20 tokių karaliukų ir princų yra vokiečių kilmės. Mat dar nesenai Vokietijos imperija susidėjo iš daugelio karalysčių, kurioms visus reikalus diktuodavo keizeris, o tie karaliukai skaitėsi tik tam tikrų teritorijų valdovais. Dabar visi tokie karaliukai, ar jų sūnūs skaitosi "bedarbiais." Pavyzdžiui, jaunas archikunigaikštis Otto, įpėdinis buvusios Hapsburgų šeimos, skurdžiai gyvena netoli Briuselio ir tikisi, kad gal sugrįš jo sostas. Kunigaikštis Vladimiras, save skaitąs visos Rusijos caru, važinėja pas Hitlerį ir laukia sosto, tačiau Rusijos žmonės, nusikratę senovinių liekanų, jau nebelaukia jokių karalių.

Kaip Vladimirui, taip ir kitiem senoviniam palaikam, nors jie ir daugiausia "unijų" priorganizuotų, maža vilčių sugrįžti į buvusias vietas. Tokia laimė teko gal vienam dabartiniam Graikijos karaliui Jurgiui II. 1924 metais Graikijos žmonės jį išginė, o 1935 metais buržuazija, nuslopinus revoliucinį judėjimą, sugrąžino jį atgal. Tokios laimės nesitiki net ir nekurie ex-monarchai. Dažniausia jie pageidauja, tai didelių pensijų, o nekurie tikisi jas gauti. Mat žino, kad jeigu kokiam nors "karaliukui" pasisektų sukelti savo krašto žmones, tai užėmusi jo šalį siūlytų pensijas. Štai, Francija per septynis metus kariavo su Abd-el-Krimu, bet pagaliau, kad jis liautųsi priešinęsis, paskyrė po tūkstantį dolerių kas mėnuo ir leido jam pasiimti dvi buvusias pačias ir 20 tarnų. To laukia ir kitos sonovinės liekanos.

Vienas Literis Sveria 100,000 Tonų

Šis Tas Naujo Apie Atomo Suskirstymą

Teslo vardo draugija surengė inž. Olega Jadovo, Paryžiaus profesoriaus Teslo vardo prancūzų komiteto sekretoriaus, paskaitą turėjusią didelį pasisekimą.

Jadovas apibudino atomo teorijos išsirutuliojimą, pradedant nuo Demokrito ir Daltono ir baigiant šių laikų pažiūromis, pagal kurias atomas susideda iš medžiaginio branduolio, prikrauto teigiamai, apie kurį su neįtikėtinu greitumu juda neigiamai prikrauti elektronai, kurių prigimtis ne medžiaginė. Atomo dydis yra toks, kad jeigu įsivaizduotume branduolį špilkutės galvutės dydžio, tai atomas (t. y. visuma visų elektronų, besisukančių apie branduolį) turėtų 100 metrų diametrą.

Išrutuliuojant šią teoriją, Jadovas davė keletą įdomių pavyzdžių:

— Jeigu galėtume litrinį indą pripildyti tiktai vienų atomo branduolių taip, kad jie sandariai susisiektų vienas su kitu ir nebūtų tame nuotolyje, kokiame jie yra iš tikrųjų gamtoje, tai toks indas svertų apie 100,000 tonų. Jeigu gi visus atomus, iš kurių susideda žmogus, savo ruožtu, sudėstytume taip, kad jie vienas su kitu susisiektų be jokio tarpo, tai žmogaus dydis galėtų prilygti vienanarvelės bakterijos ilgiui, kurią galima būtų stebėti tik per mikroskopą. Toliau pranešėjas paminėjo atomų pasikeitimo vieno į kitą klausimą. To priežastis buvo atradimas radiumo. 1919 m. anglų fizikas Rutefordas vienus atomus kitais pavertė, azotą paversdamas deguonimi ir vandeniliu.

Pirmas žingsnis buvo padarytas; po jo sekė kiti. Azotas buvo paverstas boru ir helijumi ir t.t.

Prancūzų fizikas Žolio ir jo žmona Irena, pasauliui žinomos ponios Kiuri duktė, 1935 m. priėjo minties, kad galima padaryti dalinį atskirų elementų suskaldymą. Bombarduodami aliuminijaus plokštelę helijaus branduoliais jie rado specialaus tipo fosforą, kurio gyvenimas buvo vis tik trumpas: po 2½ minutės jis pats savaime išsiliedino į siliciumą, išlaisvinęs prie to teigiamus elektronus. Tai buvo pradžia gaminimo dirbtinių radioaktyvių elementų. Po dviejų mėnesių po to bombarduojant kalį, Žolio gavo elementą, kurio "gyvenimas" tęsėsi jau pilnas dvi dienas.

Atomo suskaldymo problemą aukšto įtempimo srovėmis tyrinėjo amerikiečiai ir prancūzai. Žolio, su kuriuo dirba Jadovas, naudojosi 1,350,000 voltų įtempimu. Vėliau buvo sukonstruotas dviejų milijonų voltų generatorius. Amerikoje dabar yra sukonstruotas pagal Žolio-Teslo principą generatorius duodąs 10 milijonų voltų. Bet tai ne paskutinis žodis. Dabar eina toliau.

Ką gi konkretaus pasiekta tame kelyje. Gautos radioaktyvios "trumpalaikės" medžiagos. Šios medžiagos turi milžinišką reikšmę medicinai. Radiumas, kurį naudoja vėžio ligai gydyti be ypatingai didelio brangumo, turi ir tą trūkumą, kad jis lieka organizme. Jis ištikrųjų užmuša vėžio apimtus narvelius, bet jis naikina ir sveikus narvelius. Dirbtinis radiumas "trumpalaikis" veikia tiek, kiek yra būtina gydyti vėžį esamoj fazėj, po to jo radioaktyvus veikimas savaime dingsta, o kartu ir visos pasekmės.

Profesorius Metalnikovas paskutiniu laiku Pasterio institute Paryžiuje ištyrė dirbtino radiumo į kocho bacilas veikimą. Rezultatai pasirodė teigiami ir dabar aukšto įtempimo generatoriai pradedami statyti visoj eilėj Amerikos ir Europos ligoninių. Metalnikovas nustatė, kad nuodingos bakterijos, veikiant jas dirbtiniam radiumui, ne nyksta, bet pereina į kitas bakterijas, dar nematyto tipo, bet neturinčias nuodingų ypatybių. Apie šį savo atradimą Metalnikovas nesenai padarė platų pranešimą Tarptautinių biologijos mokslų draugijoj.

Kaip paaiškėjo, dirbtinį radiumą galima naudoti ne tik kovai su mikroorganizmais, bet ir norint pagerinti gyvulių ir augalų pasaulį. Žuvytės akvariume ir visa eilė augalų, kaip bandymai patvirtino, žymiai geriau auga, jei jos apšviečiamos nematomais dirbtinio radiumo spinduliais.

D. R.

(L. Žinios)

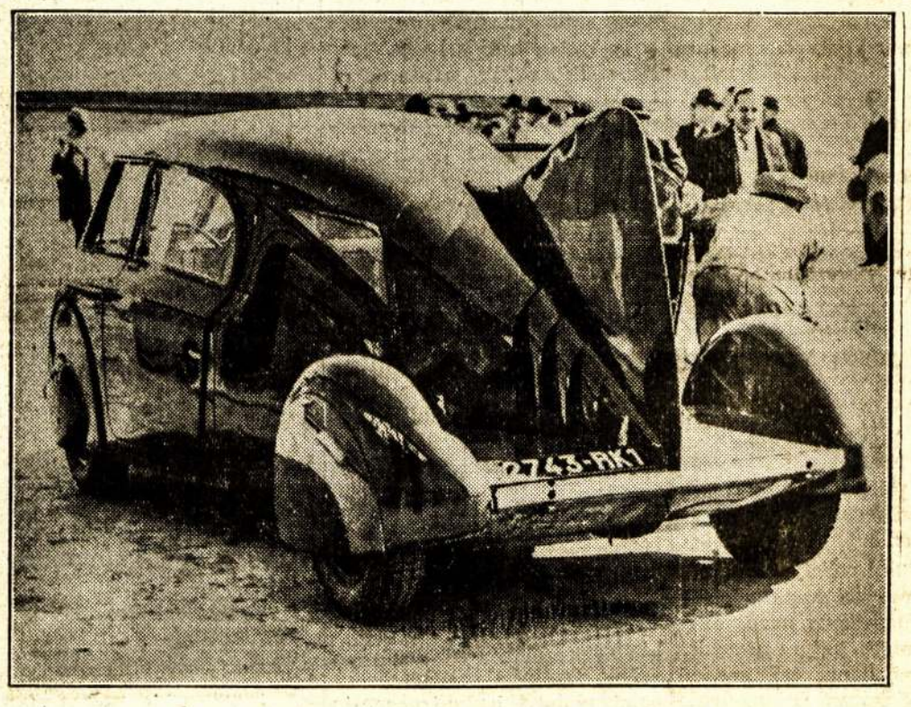

Francijoj gaminami ir tokie automobiliai, kurių motorai užpakalinėj automobilio daly. Sakoma, kad tokie automobiliai daug greitesni ir mažiau gazolino sunaudoja.

NIKOLAI OSTROVSKY Iš Rusų Kalbos Vertė **PETRAS**

KAIP UŽSIGRŪDĖ PLIENAS

ROMANAS

(Tąsa)

Korčaginas žinojo, kad jeigu jis nulips nuo arklio, tai dalyvauti negalės, jis nepaeis ir vieno kilometro ant savo silpnų kojų. Kaip galima būtų pasakyti šiam puošniam rėksniui su dešimtimis perjuosimų ir diržų?

— Aš be arklio manevruose negaliu dalyvauti.

— Kodel?

Suprasdamas, kad kitaip negalės pasiaiškinti, Korčaginas kurčiai atsakė:

— Mano kojos sutinę ir aš jokiu būdu negalėsiu savaitę bėgioti ir vaikštinėti. Prie to aš nežinau, kas jūs esate, drauge?

— Aš jūsų pulko štabo viršininkas — tai viena. Antra, dar sykį įsakau nulipti nuo arklio, o jeigu jūs esate invalidas, tai ne aš kaltas, kad randatės kariškoj tarnyboj.

Korčaginą tarytum kas būtų kirtęs rimbu. Smarkiai patraukė jis savo arklį pavadžiais, bet tvirta Gusievo ranka jį sulaikė. Povilas savyje kovojo su dviemis jausmais: skriauda ir išlaikymu. Bet Povilas Korčaginas jau buvo nebe tas raudonarmietis, kuris galėtų pereiti dalis iš dalies, neapgalvodamas. Korčaginas buvo kariškas batalijono vadas, tas batalijonas stovėjo už jį. Kokį pavzdį disciplinos jis parodytų batalijonui sa- tokiuo pasielgimu! Juk ne del šio bastūno išauklėjo ir išmokino jį! Jis nulipo nuo klio ir, pergalėdamas aštrų skausmą sąnariuose, nuėjo į dešinį flangą.

* * *

Manievrai ėjo prie užbaigos. Penktoj dienoj jie buvo vedami Šepetovkos apylinkėj, kur buvo jų galutinas taškas. Berezdoviškas batalijonas gavo užduotį užgriebti gelžkelio stotį, flangu nuo Klimentovičio kaimo.

Gerai žinodamas vietos apylinkę, Korčaginas nurodė Gusievui visus priėjimus. Batalijonas padalintas į dvi dalis, padarydamas didelį lanką, nepastebimas priešo, užėjo iš užpakalio ir su šauksmu "ura" įsiveržė į stotį. Pagal tarpininkų sprendimą, ta kariška lauko operacija buvo pripažinta kaipo geriausis užduoties išpildymas. Stotis liko berezdiečių rankose, o apgynusis ją batalijonas, lygtinai praradęs penkiasdešimt nuošimčių savo sudėties, atsitraukė į mišką.

Korčaginas perėmęs komanduoti pusę batalijono, atiduodamas įakymus užėmimui pozicijos, stovėjo viduryje gatvės su trečios kuopos vadu.

—Drauge komisare, — pribėgo prie jo raudonarmietis, — batalijono vadas klausia, ar užimtas kulkosvidininkais pervažiavimas. Tuojaus ateis komisija, — uždusęs, pranešė jis Korčaginui.

Povilas su vadais nuėjo prie pervažiavimo.

Tenais susirinko pulko vadovybė. Gusievą pasveikino su pasekminga operacija. Atstovai sumušto batalijono nervuotai stovinėjo nuo vienos kojos ant kitos, net nebandydami pasiteisinti.

—Tas užsitarnavimas man nepriklauso, štai Korčaginas vietinis, jis mus ir vedė.

Štabo viršininkas prijojęs prie Korčagino šuktelėjo pajuokiančiai:

—Pasirodo, jūs galite bėgioti, drauge, o ant arklio jūs, matytis, atjojot del prašmatnumo? — Jis dar ką tai norėjo sakyti, bet jį sustabdė Korčagino žvilgsnis, jis suklupo.

Kada pulko vadovybė nujojo, Korčaginas tyliai paklausė pas Gusievą.

—Tu nežinai jo pavardės?

Gusievas paplojo jam per pečius.

—Mesk šalin tą mintį, nekreipk domės į šį šelmį. Jo pavardė Čužaninas, rodos, buvusis leitenantas.

Keletą sykių tą dieną Korčaginas stengėsi prisiminti, kur jis girdėjo tą pavardę, bet taip ir neprisiminė.

Manievrai užsibaigė. Gavęs pagyrimą, batalijonas išėjo į Berezdovą, o Korčaginas dviems dienoms pasiliko pas motiną, visiškai fiziniai nusilpęs. Arklys stovėjo pas Artiomą. Dvi dienas Povilas miegojo po dvidešimt valandų, trečioje nuėjo pas Artiomą į depo. Prigimtas užrūkusios įmonės kvapas. Godžiai patraukė nose anglių dūmus. Traukė jį prie savęs tas, tarp ko nuo vaikystės išaugo ir su kuo susijo. Tarytum jis būtų kokią brangenybę pametęs. Kiek mėnesių negirdėjo garvežių staugimo, ir kaip jūrininką jaudina mėlyna berybė jūra kiekvieną sykį po ilgo išsiskyrimo, taip dabar pečkurį ir montiorą šaukia pas savę prigimta stichija. Ilgai jis negalėjo savyje pergalėti to jausmo. Su broliu kalbėjo mažai. Pastebėjo ant Artiomo kaktos naują raukšlę. Artiomas dirbo prie kilnojamojo žaizdro. Pas jį jau antras naujagimis. Sunkus, matytis, gyvenimas. Apie jį Artiomas nieko nekalba, bet tas ir taip matoma.

Valandą — kitą jie padirbėjo drauge. Išsiskyrė. Ant pervažiavimo Povilas sulaikė arklį ir ilgai žiūrėjo į stotį, paskiau suragino juodbėrį ir visu smarkumu nujojo keliu, kuris ėjo per mišką.

Keliai buvo jau nebepavojingi. Išnaikino bolševikai stambiuosius ir smulkiuosius banditus — plėšikus, ugnia išdegino jų lizdus ir rajono kaimuose paliko ramu gyventi.

Berezdovą Korčaginas pasiekė apie pusiaudienį. Ant rajkomo prieangio jį linksmai pasitiko Polevicha.

—Galų gale atvykai! Mes jau be tavęs nuobodaujame. — Ir apkabinus jį per pečius, Lyda su juo įėjo į namą.

—Kur Razvalichinas? — paklausė jos Korčaginas, nusivilkdamas milinę.

Lyda kaip tai nenoriai atsakė:

—Nežinau kur jis. O, prisiminiau! Jis rytmetyje sakė, kad eis į mokyklą vesti lekcijas vietoj tavęs. Tai, jis sakė, mano tiesioginė funkcija, o ne Korčagino.

Ta naujiena nemaloniai nustebino Korčaginą. Razvalichinas jam visą laiką nepatiko. "Ką tas tipas tenais mokykloj užsuks?" pagalvojo su nepasitenkinimu Korčaginas.

—Na gerai. Papasakok kas pas jūs naujo. Ar tu Gruševkoj buvai? Kaip tenais dalykai einasi?

Polevicha papasakojo jam viską. Korčaginas ilsėjos ant sofos, mankštindamas nuvargusias kojas.

— . . . Užvakar priėmė į partijos kandidatus Rakitiną. Tas bendrai sustiprins mūsų poddubišką grupę. Rakitina puiki mergina, ji man labai patinka. Matai, jau tarpe mokytojų prasidėjo persilaužimas, nekurie iš jų pereina visiškai į mūsų pusę.

Kartais vakarais pas Lisiciną už didelio stalo iki vėlyvos nakties sėdėdavo trijuose: pats Lisicinas, Korčaginas ir naujas rajkomo partijos sekretorius Ličikovas.

Durys į miegamąjį kambarį uždarytos, tenais miega Aniutka, pildančiojo komiteto pirmininko žmona, o trijuose už stalo pasilenkę ant nedidelės knygos "Rusų istorija," Pokrovskio. Lisicinas teturėjo laiko mokintis tik naktimis. Tose dienose, kada Povilas sugrįždavo iš kaimų, jis praleisdavo vakarus pas Lisiciną ir su širdgela sužinodavo, kad Lečikovas ir Nikalojus be jo gerokai pasivarė pirmyn.

Iš Poddubiškio atėjo žinia: naktį nežinomas asmuo nužudė Grišutką Horovodką. Išgirdęs tą Korčaginas puolęs į pildančio komiteto arklydę ir, užmiršęs skausmą kojose, nubėgo į jas per keletą minučių. Pašėlusia skuba pabalnojo arklį ir čaižydamas iš abiejų pusių rimbu nulėkė linkui parubežio.

Sielsovieto name papuoštas žaliomis eglių šakelėmis, apdengtas sovietine vėliava gulėjo Grišutka. Iki valdžios pareigūnai nepribuvo, prie jo nei vieno neprileido, ant prieangio stovėjo parubežinis raudonarmietis ir komsomolcas. Korčaginas įėjo į trobą, priėjo prie stalo ir pakėlė vėliavą.

Grišutka, geltonas — išbalęs, su plačiai atidarytomis akimis, kuriuose atspindėjo priešmirtinė kančia, gulėjo atmetęs galvą į

Lietuvoje

GAUSIAI REMIA GINKLŲ FONDĄ

Kaunas, ELTA. — Lietuvos patriotinio ūpo pakilimą vaizduoja gausingi pavyzdžiai iš kaimo, kaip ūkininkai ir jaunimas aukoja Ginklų Fondui. Pav., tik dvi neturtingos Patamušelių ir Vainatrakio seniūnijos suaukavo 1,000 litų ir už juos nupirko Panemunės šauliams ginklų.

Raželių pradžios mokyklos mokiniai liuoslaikiu po pamokų ėjo į miškus medelių sodinti ir visą uždarbį su savo santaupomis paaukavo Ginklų Fondui.

Ginklų įteikimo iškilmėse kalbėtojai vieningai pareiškė, kad krauju atgautą nepriklausomybę mokėsime garbingai išlaikyti.

Ginklų fondo vajus tęsis iki rugsėjo 8 d.

NUTEISĖ UŽ TĖVĄ

Alytus. — Simno valsčiuje, Stebulių kaime, pereitų metų gavėnios didžiajam penktadienyje, Stravinskaitė Ona, virdama Velykoms dešras, įsidrąsino paragauti. Jos tėvas, apie 70 metų amžiaus, pradėjo ją visaip barti. Duktė pagriebė samtį ir sviedė jam į kaktą. Tėvas iš susijaudinimo ir skausmo atsigulė į lovą ir mirė. Medicinos ekspertai apžiūrėję nustatė, kad jis mirė ne nuo smūgio, bet iš susijaudinimo, tačiau dukteriai buvo užvesta byla ir apygardos teismas Stravinskaitę nubaudė 6 mėnesiais sąlyginiai, jei per metus laiko nenusikals.

BIJODAMAS ŽMONOS ĮSCENIZAVO APIPLĖŠIMĄ

Telšiai. — Telšių valsčiaus, Gerulių kaimo, 37 ha ūkininkas Adomas Daukintis iš žmonos paėmė 467 litus arkliui pirkti. Su šūnum Daukintis išvyko į turgų arklio pirkti, bet nenupirko. Ir ne tik nenupirko, bet dar nusiskundė policijai, kad netoli Luokės, Kinčiulių miške, du ginkluoti plėšikai jį užpuolę ir, grąsindami nužudyti, atėmę visus pinigus.

Kriminalinė policija, įvykį aiškindama, nustatė, kad Daukinčio niekas neužpuolė ir neapyplėšė. Matyt, pinigus jis yra praleidęs kitiems reikalams, tai, pasiteisinti prieš žmoną, ir sugalvojo apiplėšimą.

Kriminalinės policijos Telšių rajonas kvotą perdavė Šiaulių apygardos teismo prokurorui, kuris už melavimą žmonelei gal Daukintį patubdys į šaltąją.

KRIMINALINĖ POLICIJA VIS DAŽNIAU NAUDOJASI ŠUNIMIS

Kaunas. — Sekdama nusikaltimus, kriminalinė policija vis dažniau naudojasi savo šunyne išdresiruotais šunimis, ypač tais atvejais, kai be šunų pagalbos nusikaltimo jokiu būdu negalima būtų išaiškinti.

Šiomis dienomis Plungės valsčiuje policijos pareigūnai, aiškindami nusikaltimą, įtarė, kad vienas asmuo turi be leidimo medžioklinį šautuvą, bet kratos metu šautuvo nerasta. Tada kriminalinės policijos dresiruotam šuniui "Arui" buvo paliepta daryti "kratą." "Aras" pasisukinėjęs po kaimą nudūmė į miškelį ir ten po samanomis rado paslėptą ir parnešė šautuvą.

Tada ir šautuvo savininkas prisipažino.

LIETUVOS MIŠKO MEDŽIAGA BUS PLUKDOMA PER VILNIŲ

Kaunas. — Zarasų ir Labanoro miškuose yra daug eksploatacijai medžiagos, bet sunkus ir brangus transportas. Nėra tinkamo susisiekimo. Del to ligišiol ir tų miškų taksos kaina buvo žema. Bet dabar, susitarus su Lenkija del miško plukdymo, iš tų rajonų miško medžiagos atgabenimas Kaunan kaštuos žymiai pigiau.

Miškų departamentas dar šiais metais yra pasirengęs išbandyti miško medžiagos plukdymą iš Labanoro girininkijos tranzitu per Vilniaus kraštą į Kauną.

Labanoro urėdija jau suvežė prie Lakajos upės, kuri perkerta administracijos liniją ir pasiekia Žeimenos upę, apie 200 kietmetrių pušinių rąstų ir vandens sieliais bandys plukdyti Lakajos, Žeimenos ir Neries upėmis pro Kernavę į Kauną. Sieliai turės būti gerai surišti ir per 200 kilometrų ilgio kelią plauks 5 — 6 dienas.

Plukdymo tvarka numatyta Lietuvos Lenkijos konvencijoje.

Nuo Lietuvos sienos sielius paims plukdyti lenkų transporto bendrovė Vilniuje, ir atplukdys ligi Kernavės, kur Lietuvos sielininkai perims plukdymą iki Kauno.

ĮVEDA PATVARKYMĄ RATAMS DIRBDINTI

Kaunas, ELTA. — Ministerių Taryba priėmė ūkio porinio vežimo standartą, pagal kurį visoje Lietuvos teritorijoje ūkio poriniai vežimai (ratai) turės būti dirbdinami vienodai ir būtinai geležinėmis ašimis.

Ik šiol ūkininkai dirbdavosi ratus kaip ir kokius kas išmanė, taip kad žemaičių, aukštaičių ir dzūkų vežimai buvo įvairiai skirtingi. Už naujų standartinių vežimų pasidirbimą bus duodamos pašalpos ir paskolos.

KIEK VAIKŲ DARŽELIŲ LIETUVOJE

Kaunas, ELTA. — Šiuo metu Lietuvoje veikia 146 vaikų darželiai. 1938 metais veikė 119. Iš jų lietuviškų — 108, žydiškų — 32, lenkiškų — 5 ir vokiškų —1. Visuose vaikų darželiuose yra 5,404 vaikai. 1938 m. buvo 4,730 berniukų — 2,527 ir mergaičių — 2,877. Lietuviškuose darželiuose yra 4,272 vaikai, žydiškuose — 940, lenkiškuose — 192 ir vokiškuose — 10. Paskutiniu laiku Lietuvos "Vaiko" Draugija įsteigė naujus vaikų darželius Šventojoje, Kretingoje, Gargžduose, Švėkšnoje, Tauragės Naumiestyje, Sudarge, Kudirkos Naumiestyje, Vištytyje, Kapčiamiestyje, Merkinėje, Perlojoje, Pivašiūnuose, Žasliuose, Janavoje, Kėdainiuose, Baisogaloje ir Lapiuose.

LIETUVIS RENGIASI SKRISTI PER ATLANTĄ

Kaunas, ELTA. — Rygos lietuvis Vladas Tumas rengiasi skristi iš Lietuvos į Ameriką. Transatlantinis skridimas įvyktų New Yorko pasaulinės parodos metu.

Tumas yra pasižymėjęs sportininkas, Pasaulio lietuvių kongreso metu organizavęs estafetinį bėgimą Ryga-Kaunas.

Skridimui organizuoti ėmėsi padėti žinomas lakūnas mjr. Jonas Pyragius, LAK generalinis sekretorius ir Alfredas Gysas, LAK vyr. instruktorius, bei Latvijos rekordistas Adolfas Zanderis.

Lietuvos Aero Klubas nutarė Zarasuose steigti naują sklandymo mokyklą, kur apskrities savivaldybė žada padėti įrengti aerodromą. Kaip žinoma LAK sklandymo mokykla ligi šiol buvo Nidoje.

PRADŽIOS MOKYKLŲ MOKINIŲ SKAIČIUS

Kaunas, ELTA. — Šiais mokslo metais pradžios mokyklas lanko 292,545 mokiniai: berniukų — 142,113, arba 48.6 procentai. Mokinių skaičius per metus padidėjo 8,722. Tūkstančiui gyventojų tenka 120.8 mokinių. I ir II eilės miestų mokyklas lanko 44,799 mokiniai ir kitų miestų, miestelių ir kaimų mokyklas — 247,746.

Gimtosios kalbos atžvilgiu mokiniai skirstomi: lietuvių — 260,574 arba 89.08 proc., žydų — 17,942 arba 6.1 proc., rusų — 8,693 arba 2.98 proc., lenkų — 1,953 arba 0.67 proc., vokiečių — 1,917, arba 0.66 proc., latvių — 976, arba 0.33 proc., gudų ir kitų tautybių — 490, arba 0.18 proc.

Tikybos atžvilgiu: katalikų — 257,027, žydų — 17,946, evangelikų — 8,422, sentikių — 5,389, provoslavų — 3,141 ir kitų tikybų — 620.

Alytaus apskrities pradžios mokyklas lanko 18,190 mokinių, Biržų — 11,607, Kretingos — 14,718, Marijampolės — 15,829, Mažeikių — 9,772, Panevėžio 19,889, Raseinių — 15,945, Rokiškio — 10,664, Seinų — 6,906, Šakių — 8,504, Šiaulių — 27,384, Tauragės — 17,386, Telšių — 12,361, Trakų — 12,589, Ukmergės — 16,384, Tauragės — 16,267, Utenos — 14,866, Vilkaviškio — 10,333 ir Zarasų — 6,285.

TEN, KUR SUSIKIRSDAVO DVI IMPERIJOS

Palanga. — Netekus Lietuvai Klaipėdos, Lietuvos riba su Vokietija eina tik toje vietoje, kur prieš karą susidurdavo didžiųjų rytų ir vakarų imperijų sienos. Būdamas Palangoje, kaip pasienio miestę, pasiėmęs dviratį leidausi apžiūrėti sienos.

Plentu, kuris jungia Palangą su buvusiu Klaipėdos kraštu, dabar nėra veik jokio judėjimo: nepamatysi nei autobusų, kurie anksčiau nuolat dulkėdavo į Klaipėdą ir atgal, nei vežimų, kuriais palangiškių vadinamos "prusės," simpatiškos Klaipėdos krašto ūkininkės, atvažiuodavo į Palangos turgų. Čia besutiksi vien tik susidomėjusius palangiškius ar šiaip atvykusius, kurie savo pasivaikščiojimo kursą pasuka ne į parką, bet tiesiu keliu naujosios sienos link.

Jau beveik už kilometro nuo Palangos galima matyti per kelią pertiestą kartį. Prieš ją kokius 50 metrų yra sukalta nedidelė būdelė. Čia muitininkai atlieka paprastuosius formalumus. Tikroji muitinė yra netoli, solisto Santvaro vasarinėje. Toliau šitos būdelės eiti nebeleidžiama. Tačiau ir iš čia galima gerai matyti anoje pusėje vaikščiojančius keletą vokiečių pareigūnų. Jie savo muitinę įsikūrė čia pat, prie kelio esančiame namelyje. Ten muitinė buvo ir prieš didįjį karą. Prie sienos ypač mėgsta atvažiuoti vokiečiai. Dažnai pamatysi jų pusėje kelyje stovinčias mašinas, o juos pačius — bevaikščiojančius ir besižvalgančius į gražųjį Palangos pušyną. Įdomu tai, kad tuoj už sienos Lietuvos pusėje prasideda gražus pušynas, o tuo tarpu jų pusėje stukso paprasti alksnynai ir beržynai.

Čia pat už sienos, dešinėje kelio pusėje, buvo eglaitėmis išsodinti Gedimino stulpai. Kadangi eglaitės labai gražiai auga, o svetimų ženklų nors ir svetimoj žemėj vokiečiai pakęsti negali, tai jie į tų eglaičių tarpus prisodino naujų taip, kad Gedimino stulpų nebegalima visai įžiūrėti.

Bestovint atvažiuoja vežimu iš anos pusės vienas Lietuvos pasienio policininkas. Jis vežasi pilną vežimą visokiausių baldų. Vokiečiai tuoj viską apžiūri, patikrina ir tik tada leidžia išvažiuoti. Viskas atrodo labai paprasta, tačiau viskas ir nebetaip, kaip buvo pirmiau. Retkarčiais galima pamatyti ir atskrendančius iki sienos vokiečių lėktuvus. O jūroje dažnokai pamatysi juoduojančius vokiečių laivus.

Tenka kai kam pabuvoti Vokietijoj visai to nenorint. Vienas studentas vieną vakarą netyčia buvo įvažiavęs į Vokietiją kokius 500 metrų. Tai įvyko pajūryje. Važiuodamas dviračiu pasivažinėti, jis ne nepajuto, kai atsidurė svetimoj teritorijoj. Čia jį tuoj sustabdė dvejetas vokiečių sargybinių, kurie jį iškratė, išžiūrėjo piniginę. Bet kadangi jis šiek tiek mokėjo vokiškai, išaiškino, jog apsiriko, jį tuoj paleido.

T-kas

SENAS KĖDAINIŲ MIESTAS

Kėdainiai. — Vieni miestai auga ir grožėja del prie jų įsikūrusių kurortų, kitiems — pažangos tempą pagreitina juose išsiplėtusi pramonė ir prekyba, bet Kėdainiai nei vienu, nei kitu pasigirti negali. Apie Kėdainius nėra jokios vasarvietės, todel čia gyvenimas vasarą dar daugiau apmiršta. Kėdainiuose nėra ir pramonės. Pastovų darbą turinčių pramonės darbininkų, neskaitant smulkių amatininkų, tėra apie 100.

Kėdainiai senas, turįs eilę istorinių pastatų, miestas, įsisteigęs XIV amžiuje. Jo įkūrėju buvęs vienas bajoras, atvykęs iš Keidangeno dvaro. Šiuo dvaro vardu ir buvęs pavadintas Nevėžio krante įsisteigęs žvejų kaimelis, o vėliau virtęs Kėdainių miestu. 1590 m. Kėdainių valdytojas Jonas Kiška, Žemaičių seniūnas, išsirūpinęs iš Zigmanto III miestui magdeburgišką privilegiją, kokią tais laikais turėjo tik Vilniaus ir Kauno miestai.

Palinkęs tiltas per Nevėžį panašus į seną liekaną, bet jis turi ir senų atsiminimų iš praeities: 1602 metais per jį pravažiuoją turėjo mokėti muitą, nuo kurio tik vadinamieji "šlėktos" ir jų palydovai buvo atleidžiami.

1647 metais Jonušis Radvila miestui davė plačias teises jose užtikrindamas visų piliečių laisvę ir ramybę.

1812 metais Kėdainiai atiteko grafams Čapskiams, kurių vienas su Radvilais buvo artimai susigiminiavęs. Antrasis sukilimas šiuos valdovus nuo šeimininkavimo pašalino ir po 1863 metų Kėdainiai atiteko grafo Totlebeno nuosavybėn. Rusai tokią kompensaciją Totlebenui suteikė todel, kad jis buvo pasižymėjęs, kaip jų karo su turkais tvirtovių inžinierius. Gyventojai nauju šeimininku nebuvo patenkinti, pradėjo murmėti, kad neteko Jonušo Radvilos suteiktų teisių į nuosavybę ir t.t. Tuos jų reikalavimus rusų senatas patenkino 1886 metais. Jau be pasižymėjimų kovose už lietuvybę Jonušas Radvila kėdainiškių buvo mylimas už jų globojimą, o už medžiaginę paramą, jis nepamirštas ir iki šios dienos.

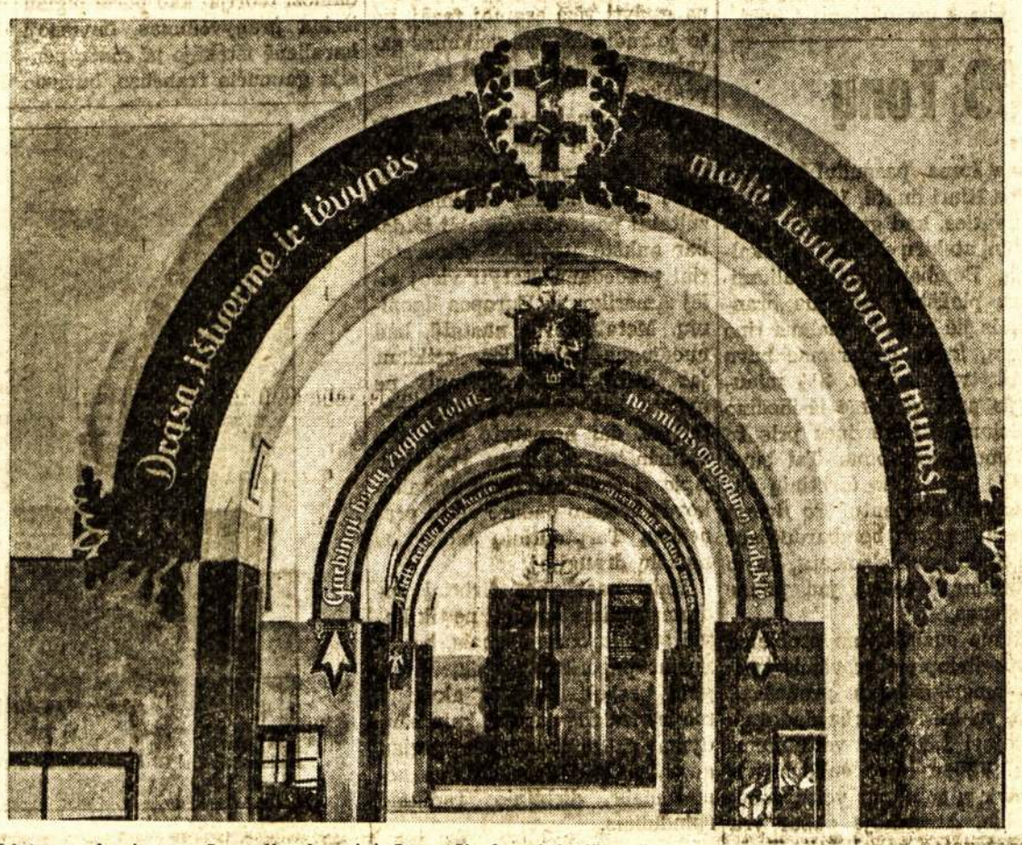

Lietuvos kariuomenės pulko kareivinės, pačių kareivių išpuoštos vaizdais ir įspūdingais šūkiais.

Liaudies Balsas yra visų pažangių Kanados lietuvių reikalas. Kas apleidžia Liaudies Balso reikalus, tas apleidžia savo reikalus.

šoną. Perskeltas kokiu tai aštriu daiktu pakaušis buvo pridengtas šakele.

Kieno tai ranka pakilo prieš tą jaunuolį, vienintėlį sūnų našlės Horovodkos, praradusios revoliucijoj savo vyrą, malūno darbininką.

Žinia apie sūnaus mirtį partrenkė ant žemės senelę motiną, ir ją pusiau apmirusią atgaivino kaimynės, o sūnus gulėjo tylus, slėpdamas savyje savo tragingą žuvimą.

Grišutkos mirtis suaudrino kaimą. Pas jauną komsomolišką vadovą ir bernų užtarėją kaime pasirodė daugiau draugų negu priešų.

Sukrėsta ta minčia, Rakitina verkė savo kambaryje ir kada pas ją užėjo Korčaginas, net nepakėlė galvos.

—Kaip tu manai, Rakitina, kas jį nužudė? — kurčiai paklausė Korčaginas, sunkiai sėsdamas ant kėdės.

—Kas gi kitas, kaip ne malūninko šaika! Juk šiems kontrabandistams Grišutka buvo kaip kaulas gerklėje.

* * * *

Į Grišutkos laidotuves suėjo du kaimai. Atvedė savo batalijoną Korčaginas, visa komsomoliška organizacija atėjo atiduoti paskutinę pagarbą savo draugui. Du šimtu penkiasdešimt durtuvų parubežinės kuopos išrikiavo Gavrilovas sielsovieto aikštėje. Po liūdnais garsais atsisveikinamojo maršo išnešė papuoštą karstą ir padėjo aikštėje, kur buvo iškasta duobė eilėje su palaidotais civilio karo metu bolševikais partizanais.

Grišutkos pralietas kraujas dar arčiau suglaudė tuos, už kuriuos jis gyvas būdamas visa jėga kovojo. Darbo jaunimas ir biednuomenė prižadėjo visomis išgalėmis remti komsomoliškas grupes, ir visi, kurie tik kalbėjo, liepsnodami apmauda reikalavo mirties žmogžudžiams, reikalavo surasti juos ir teisti čionais, ant aikštės, prie šio kapo, kad kiekvienas matytų nuožmųjį priešą.

Tris sykius nuaidėjo salvės, ir ant naujojo kapo krito žalios spigliuotos eglių šakelės. Tą patį vakarą grupė išrinko naują sekretorių — Rakitiną. Iš parubežinio GPU punkto pranešė Korčaginui, kad ten jie užklupo ant žmogžudžio pėdsakų.

Už savaitės laiko miestelio teatre prasidėjo antras rajono sovietų suvažiavimas. Lisicinas, rūstus, triumfališkai pradėjo savo prakalbą.

—Draugai, aš su pasitenkinimu galiu referuoti suvažiavimui, kad per metus laiko mes visi bendrai atlikom daug darbų. Mes gerokai sutvirtinom rajone sovietų valdžią, iš šaknų išnaikinom banditizmą ir pakirtom kojas kontrabandiniam verslui. Išaugo kaimuose tvirtos biednuomenės organizacijos, dešimt sykių paaugo komsomoliškos organizacijos ir išsiplėtė partinės. Paskutinis buožiškas užpuolimas, kurio auka puolė mūsų draugas Horovodka, atidengtas — melninkas ir jo žentas — areštuoti ir šiomis dienomis juos teis išvažiuojamoji sesija gubernijos teismo. Iš visos eilės kaimų delegacijų prezidiumas gavo reikalavimus išnešti suvažiavime rezoliuciją, reikalaujančią griežtai nubausti šiuos banditus — žmogžudžius . . .

Salė sudrebėjo nuo šauksmų:

—Palaikom! Mirtis sovietų valdžios priešams !

—Šoninėse duryse pasirodė Polevicha. Ji pamojo su pirštu Korčaginą.

Koridoriuje Lyda perdavė jam pakietą su užrašu "termininis." Atplėšė.

"Berezdovo Rajkomolas. Kopija Rajkomparto.

Pagal gubernijos komiteto biuro sprendimą, draugas Korčaginas yra atšaukiamas iš rajono į gubkomo dispoziciją, del pasiuntimo į atsakomingą komsomolišką darbą."

* * * *

Korčaginas atsisveikino su rajonu, kuriame pradirbo metus laiko. Paskutiniam rajono partiniam komiteto posėdyje apsvarstė du klausimu: pirmas — pervesti į komunistų partijos narius draugą Korčaginą; antras — užtvirtinti jo charakteristiką, paliuosuoti nuo rajkomolo sekretoriaus pareigų.

Tvirtai iki skausmo spaudė Povilui ranką Lisicinas ir Lyda, broliškai apsikabino, o kada arklys suko iš kiemo ant kelio, dešimtys revolverių šūvių jam saliutavo.

Skyrius V

Įtemptai gausdamas elektromotoru, dundėjo gatvėkaris Funduklevsko gatve. Prie pirmojo teatro sustojo. Iš jo išlipo grupė jaunuolių, o gatvėkaris nuvažiavo savais keliais.

Pankratovas ragino atsilikančius:

—Einam greičiau, draugai. Faktas mes ir taip jau pasivėlavom.

Okunievas pasivyjo jį prie teatro durų.

—Prisimeni, Genka, trys metai atgal mes su tavim tokiu pat būdu atėjom čionais. Tada Dubova su "darbininkiška opozicija" pas mus sugrįžo. Puikus buvo vakaras. O šiandieną vėl prisieis su Dubova kovoti.

Pankratovas atsakė Okunievui jau salėj, į kurią jie įėję parodė savo mandatus stovėjusiai prie įėjimo katrolės komisijai:

—Taip, istorija su Mitia pasikartojo vėl toje pačioje vietoje.

Į juos nušvilpė. Jiems prisiėjo užimti artimiausias vietas — vakarinis konferencijos posėdis jau atsidarė. Ant tribūnos moteriška figūra.

—Kaip tik į laiką. Sėsk ir klausyk, ką moterėlė pasakys, — pašnibždėjo Pankratovas, stuktelėjęs Okunievui alkūne į šoną.

—. . . Teisybė, diskusijoms mes išaikvojom daug pajėgų, bet už tat jaunimas, imdamas jose aktyvumą, daug ko pasimokino. Mes su dideliu džiaugsmu galime pastebėti tą faktą, kad mūsų organizacijoj yra numaskuoti ir faktais sumušti visi Trockio šalininkai. Jie negali nusiskųsti tuom, kad jiem nebuvo duodama laisvai išsireikšti ir pilnai išdėstyti savo pažiūras. Ne, išėjo net atbulai: veiklos laisvė, kurią jie pas mus gavo, privedė prie ištisos eilės sambių prasižengimų prieš partinę disciplina iš jų pusės.

Talė jaudinosi, pluoštas plaukų užkrito ant veido ir trukdė jai kalbėti. Ji mostelėjo galvą atgal.

—Mes čionais girdėjom kalbančius draugus iš rajonų, ir visi jie pasakojo apie tuos metodus, kuriais naudojosi trockistai. Čionais, konferencijoj, jie perstatyti nemažoj kiekybėj. Rajonai sąmoningai jiems davė mandatus, kad dar sykį miesto partkonferencija išklausytų jų. Ne mūsų kaltė, kad jie mažumoj stoja kalbėti. Pilnas numaskavimas ir supliekimas rajonuose ir grupėse nekuriam laipsny juos pamokino. Sunku dabar štai iš šios tribūnos pakartoti tą, ką jie dar kalbėjo vakar.

Iš pirmojo parterio kampo pertraukė Talės kalbą kieno tai aštrus balsas:

—Mes dar pasakysim!

—Na ir ką, Dubova, eik ir pasakyk, mes paklausysim, — pasiūlė ji.

Dubova įbedė į ją sunkų rustų žvilgsnį ir nerviškai perkreipęs lūpas prakošė:

—Ateis laikas — pasakysim! — šuktelėjo jis ir prisiminė apie vakarykštį supliekimą savame rajone, kuriame jį gerai visi pažinojo.

Per salę nuaidėjo šauksmai. Pankratovas neišlaikė:

—Ką, dar sykį manote sukrėsti partiją?

Dubova pažino jo balsą, bet nepažiūrėjęs į tą pusę, skaudžiai sukando lūpas ir nuleido galvą.

Talė tęsė:

—Aiškiu pavyzdžiu, kaip laužo trockistai partijos disciplina, gali patarnauti kad ir Dubova. Jis mūsų senas komsomoliškas darbininkas, dauguma jį gerai pažista. Dubova studentas charkoviško komunistinio universiteto, bet mes visi gerai žinome, kad jis jau trys savaitės kaip čionais randasi su Sumskiu. Kas juos čionais atsiuntė pačiame universiteto užsiėmimų įkarštyje? Nesiranda nei vieno mieste rajono, kur jie nebūtų pasirodę su prakalbomis. Teisybė, Michaila paskutinėmis dienomis pradėjo išsiblaivyti. Kas juos čionais atsiuntė? Apart jų, pas mus visa eilė trockistų iš įvairių organizacijų.

(Bus daugiau).

Sophia Romanko, garsi Toronto ukrainų dainininkė, šeštadieniais po pietų dainuojanti iš radio stoties CBL. Anais metais ji dainavo Liaudies Balso koncerte. Pereitą šeštadienį draugė Romanko apsivedė su ukrainų darbininkų organizacijos organizatorium.

LLD 162 Kuopa Pasiųs Į Suvažiav. 4 Delegatus

TORONTO, Ont. — Pereitą penktadienį, gegužės 19 d., LLD 162 kuopa turėjo mėnesinį susirinkimą, kuris beveik visas buvo pašvęstas Kanados kuopų suvažiavimo klausimui.

Kanados Veik. Kom. patiekti klausimai diskusavimui buvo gana plačiai ir nuodugniai išdiskusuoti ir aš manau išrinktieji mūsų kuopos delegatai pasižymėjo svarbesnius diskusijų klausimus ir juos perduos suvažiavimui. Iš visų diskusijų galima pasakyti, kad mūsų kuopa užgyrė dabartinę Kanados Veikiančio Komiteto kultūrinę, tautinę ir politinę liniją ir jo vadovybę. Naujų sumanymų bei pakeitimui veikime nebuvo.

LLD Vajus

Draugas J. Kevėža, finansų sekretorius, raportavo, kad paskutiniu laiku vajaus reikalai pagerėjo — viso gauta 8 nauji nariai. Neblogai pasidarbuota, bet iki kvotos išpildymo reikia gauti dar 12 naujų narių.

Tarptautinis Piknikas

Atstovas iš tarptautinio pikniko konferencijos, drg. V. Strazevičius, raportavo, kad šiemet smarkiai rengiamasi prie tarptautinio pikniko, kurie atsibūna kas vasarą. Vieta jau paimta — Eldorado Park, 21 mailė nuo Toronto, netoli Brampton. Vieta sako, labai graži. Tokie piknikai esti tik sykį į mestus ir per juos susiburia tūkstantinės minios žmonių pademonstravimui darbo klasės laimėjimų, tad tokius sueėjimus sveikina įvairūs biznieriai, profesionalai ir atskiri asmenys. Pasveikinimus galima pasiųsti pradedant nuo 50 centų ir daugiau. Pikniko darbo vadovavimui išrinkti drg. M. Paužienė ir drg. P. Laurusevičius.

Organizacinio Fondo Vajus

Drg. M. Guoba, nuo Antro Rajono, pranešė, kad II rajonas siūlo 162 kuopai Organizaciniam Fondui sukelti $85.00. Susirinkimas pasiūlymą priėmė ir nuo sekančio kuopos susirinkimo nutarta mestis darban.

Kuopos Korespondentas

CHANGHAI. — Praeitų poros mėnesių laikotarpyje specialė japonų policija, padedama Šanghajaus municipalinės tarybos policijos (Tarptautinės kolonijos), ir francūzų koncesinės policijos, suareštavo virš 5,000 jaunų kinų.

Daugumos areštuotų likimas nežinomas.

Westono Lietuviai Draugiški ir Vaišingi

TORONTO, Ont. — Pereitą šeštadienį, apie 4 val. po pietų, sėdau į naują-moderišką Dundas gatvėkarį ir vykau į "svečius" pas westoniečius, LLD 130 kuopos rengiamą naktinį pikniką.

Weston Rd. gatvėkariui "pritrūkus" kelio, baigiau kelionę smagiu pasivaikščiojimu gamtos padabintais pavasario žaliais rūbais laukais, iki draugų Žižiūnų, kur turėjo įvykti minimas pasilinksminimas.

Nuo pereitos vasaros, kada užsibaigė piknikų sezonas, nebuvau niekur toliau išvykęs už miesto "rubežiaus," tai buvau jau ir pamiršęs apie pavasario gamtos laukų grožį ir neapsakomą malonumą. Tad ištrūkęs iš miesto visokių gesų pilno sunkaus oro ir atsidūręs į pavasario puošniais rūbais pasipuošusius laukus ir gaivinantį orą, kvepiantį visokių žiedų kvapu, einu, rodos, ir kojom žemės nesiekiu. Orą traukiu į plaučius visu smarkumu. Man taip besigerėjant gražia gamta ir begeriant tyrą orą, nepamačiau kaip aš atsidūriau man reikiamoj vietoj.

Pirmiausia susitikau einantį per kiemą 130 kuopos pirmininką, nešantį stalą į stubą — draugą. S. Baltulį.

— Na tai ką, drauge, rengiatės prie vakaro iškilmių, — užkalbinau aš jį.

— Stengiamės kaip galint geriau sutikti, bet nežinia kaip nusiseks, — atsako jis.

Jis su stalu įėjo į vidų, o aš pasilikau lauke ir dairausi. O gi žiūriu, demonstratyviai susirikiavę westoniečių būrys maršuoja keleliu link pikniko vietos. Maniau, kad visi ateina į pagalbą pirmininkui, bet, arčiau jiems priėjus, pamačiau, kad užsidėję ant dviejų ratų šokiams platformą ir iš abiejų pusių po kelis vyrus su viena ranka prilaikydami ją, taip, kaip kareiviai, žygiuoja. Nespėjau nei gerai apsidairyti, žiūriu platforma stovi "savo vietoj," rodos, kad ji čia jau senai esanti. Na, manau, kur vienybė, ten ir darbas nesunkus — tik žaislas.

Aš norėjau jiems pagelbėti ką nors, bet jie į tą organizuotą darbą manęs nepriėmė, tai aš sakau, kol jie čia prisiruoš, man stovėti ir žiūrėti į juos kaip dirba, nepatogu. Tada aš išėjau į kelelį ir išėjau pasivaikščioti po laukus.

Kada važiavau iš miesto, tai buvo apsiniaukę ir biskutį linojo, o dabar, apie septintą valandą, pradeda giedrėti, debesys skirstosi į šonus ir saulutė, nors eidama "gulti," retkarčiais pasirodo. Man taip pasivaikščiojus apie porą valandų, aplankius porą westoniečių lietuvių "farmerių," grįžau atgal į pikniką.

Sugrįžęs jau radau kelius desėtkus svečių besilinksminančių už stalų, apkrautų įvairiais valgiais ir gėrimais. Mane irgi maloniai pasitiko rengėjai ir pasodino už stalo. Aš bevaikščiodamas po gražius laukus apie valgį nė nepamaniau, bet kada atsisėdau už stalo ir išvydo akys skanius valgius, tai ir pilvas atsišaukė su savo išalkusiu apetitu. Pirmiausia nuploviau mieste dulkėmis prisivėlusią gerklę ir tuojaus stvėriausi už tikrų "lietuviškų" rūkytų lašinių. Apmalšinus apetitą su lašiniais, kilbasomis, sūriu ir silkėmis, pradėjau užsigardžiuoti su westoniečių moterų gamintais piragaičiais, kurių aš nemažai sudorojau. Galit suprasti, kad turėjau gerą apetitą, kad iš šale sėdinčio draugo net gavau pastabą.

— Ale tu, drauge, kad valgai, tai valgai, rodos būtum tris dienas nevalgęs, — sako jis.

— Na kam gi jie ant stalo padėti, kad nevalgyti. Jeigu niekas nevalgys, tai vėl bus negerai, westonietės moterys manys, kad jos nemoka gaminti piragaičių, kad niekas jų nevalgo,— atsakiau aš savo draugui patylomis, kad negirdėtų westoniečiai.

Taip valgėm, gėrėm ir retkarčiais išėjom į kiemą, ant platformos pasišokti, griežiant draugui Sarapui su dukrelėmis — Aldona ir Lili.

Nors gamta graži ir patraukianti, bet oras, o ypač apie vidūnaktį pasidarė visai vėsus ir nustojus šokti ilgai lauke negalima stovėti, turi eiti į vidų ir sėstis prie draugų ir draugių už stalo ar vėl kreiptis prie merginos ar moteries, kad eitų šokti, kitaip, tai gali pradėti barškėti dantys. O apie 12 nakties šokiai lauke užsidarė, nes pradėjo lietus lyti. Bet rengėjai surado išeitį: iš selerio iškraustė stalus ir didžiumą kėdžių, taip ir perkėlė šokius į vidų. Daugiausia tuom patenkinti buvo muzikantai, nes lauke, tai jiems buvo tikras vargas. Biskutį pastovėjus buvo šaltą, o jiems reikia beveik be pertraukos griežti.

Taip visi linksminosi iki trijų valandų ryto, tik paskiau pradėjo po kiek retėti publika. O kada paskutiniai išsiskirstė, tai nė nežinau. Mat aš irgi gerokai "prisilinksminau," o brolis tą pastebėjo, tai priėjo prie manęs ir sako:

— Štai degtukai užsidegti lempai, eik į mano lovą ir gulk, nes matau, kad jau miego nori, — sako jis.

O aš, kaip jaunesnis, gero patarimo turiu klausyti. Išėjau laukan — tamsu, nors pirštu į akį durk ir tai nematysi. "Namai" netoli — tik apie pora šimtų žingsnių, bet kaip ne vietiniam, tai nelabai sekėsi eiti, o čia dar truputį linoja. Bet vis tik suradau "namus" ir prikelęs šeimininkus, pas kuriuos brolis gyvena, kad atstumtų duris, su geru miego apetitu virtau į lovą.

Ant "rytojaus" pabudau tik vienuoliktą valandą. Langas atviras, pro jį pučia švelnus vėjelis, girdėti linksmai čiulbanti paukšteliai. Atrodo taip gera, kad nesinori nei keltis, o gulėti ir klausytis paukščių kalbos. Man taip besivartant vėl brolis bane "baderioja," sako: ko:

— Aš manau, kad užteks tau miegoti, laikas jau pietauti.

Turiu keltis, kitaip galiu pietus pramiegoti.

Pavalgius nuėjau pas savo kaimyną dar iš Lietuvos, kuris radosi kaiminystėje, LLD 130 kuopos rengimo komisijos narys — P. Krisiūną. Mums pasikalbėjus dabartiniais politiniais įvykiais, jis sako man:

— Šiandien čia, šio "kaimo" ūkininkai, ganyklų susitarimo proga ruošia suėjimą, o mūsų, dar iš pereitų metų LLD kuopos tarimo, yra paskirta, kad gautas uždyką dvi bačkutes skistimėlio sunaudoti visuomeniškame suėjime, tad sako, mes parengimų komisija nutarėm šiandien su savo dovana prisidėti prie ganyklų klausimo išrišimo "bylos." Į tą suėjimą yra pakviesti visi apylinkės ūkininkai ir LLD nariai, kur draugiškai diskusuodami visokius klausimus praleis linksmai laiką, — baigė mano kaimynas.

— Geras sumanymas, reikia tik palinkėti, — sakau jam.

— Eik pas brolį ir abu kartu ateikit pas draugus Batulevičius, kur įvyks ganyklų klausimu susirinkimas, — užkvietė mane į kitą pasilinksminimą.

Su broliu eidami dar užėjom pas drg. Žižiūnus, ant kiemo, kur buvo sustoję trys "miesčiony," dar iš vakarykščios nematę miesto. Kiek pasikalbėjus apie vakarykščius baliaus nuotykius, visi nuėjom "rišti ganyklų klausimo."

Čia patogi suėjimui vieta: gražus didelis selerys aplinkui apsėstas ūkininkų, daugiausia su žmonomis, visokių tautų: lietuvių, ukrainų lenkų, anglų ir kitų. Matyti keli miesčionys ir vietiniai "proletarai."

Kadangi aš nelabai myliu "stiprybės skysčius," tai šiandien jų vaišių nelabai norėjau priimti, o be to "vakar" gal biskutį padauginau, tai vieną "malonę" priėmęs grįžau "namo" su gera nuotaika tokių westoniečių lietuvių gražiu sugyvenimu ir nuoširdžiu vaišingumu. Kas dar pažymėtina, kaip jie sako, į tokius "susirinkimus" sueina, galima sakyti, visų šimtu nuošimčių apylinkės gyventojai, nežiūrint jų individualinių pažiūrų ar religijos. Tai tik linkėtina jiems taip gražiai gyventi ir progresuoti dar prie didesnio organizuotumo ir ugdyti kultūrinę LLD 130 kuopą.

Torontietis

Susigėdo Del Naujienose Telpančių Šmeižtų

Naujienų 110 numeryje tilpo trijų winnipegiečių — naujieniečių korespondencija, nurodanti, kad vienas iš Winnipego pletkininkas, rašydamas iš Winnipego visokius pletkus į Naujienas, tiems socialistinio nusistatymo vyrams darąs didelį negražumą. Todel jie — Beniušis, Žentelis ir Dudėnas, norėdami pasirodyti, kad Winnipego socialistiniai nusistatę lietuviai smerkia tą šmeižtą, jį pirma numaskavo winnipegiečių bendram susirinkime ir pagaliau tuo klausimu parašė Naujienoms ilgą korespondenciją, kurios, matyt, negalėjo atmesti nei pats Grigaitis, nes jo talkininkas Winnipege liko be jokio užtarėjo.

Iš korespondencijos matosi, kad tie vyrai panorėjo bent truputėlį sukultūrinti Naujienas. Bet reikia abejoti, ar jų iškelta tiesa ras nors kiek atbalsio Naujienų pastogėje. Galima drąsiai sakyti, kad ne! Dalykas yra tame, kad tiems winnipegiečiams, matyt, rūpi visų darbininkų bendradarbiavimas visuomeniniais reikalais, o Naujienų redaktoriams pirmoje vietoje stovi plūdimas ant darbininkiško judėjimo, ant progreso ir jų jėgų, kurios užtaria mažąsias tautas ir stovi pasaulio taikos sargyboje. Dabar, kuomet buržuazinėj — liberalinėj spaudoj mažai pasitaiko šmeižtų prieš progresą, kuomet kasdien vis daugiau auga pasipiktinimas fašistiniais agresoriais, kuomet net 87 nuošimčiai žmonių (Anglijos ir kitų) trokšta kuogreičiausio antiagresinių jėgų susivienijimo, tuomet "socialistas" Grigaitis svarbiausiu savo programos punktu pasistatė antiagresinio ramsčio — Sovietų Sąjungos ir darbinnkų vienybės biaurojimą. Nerasdamas medžiagos Čikagoj, susiranda jos Filadelfijoje. Dabar kasdien tvirtina, kad austras Šmelka Ginsbergas, niekad nebuvęs Sovietų Sąjungoje, yra "generolas Krivitskis." Visa tai daro darbininkiškų jėgų niekinimo tikslu.

Naujienų redaktoriams šmeižikų šiandien nelabai lengva susirasti, todel jie ieško jų Kanadoje. Iš pačių Naujienų matytis, kad Jungtinėse Valstijose Naujienų skaitytojai daug rimtesni. Nors redakcija sušilus juos gasdina komunistiniu baubu, bet retai kas iš kolonijų patvirtina tą baubą. Naujienų editorialams paskutiniu laiku paturavoja tiktai keli, prieš progresą pagieža užsidegę kanadiečiai. Ir kokių jie "stebūklų" neprirašo. Išgalvoja niekieno negirdėtas vagystes, rašo tąsas apie tai, kas dedasi "toiletuose" ir t.t. Žinoma, kad tokie raštai daro gėdą tokiems asmenims, kaip korespondenciją rašiusiems winnipegiečiams. Juk žmonės iš laikraščių laukia žinių, kas dedasi pasaulyje, kaip tokiam ir tokiam kampe veikia progresyviškos jėgos, o Naujienose randa nebūtas istorijas, kurių autoriai, kaip winnipegiečiai nurodo, vengia susitikti net su to paties laikraščio skaitytojais. Delko? Nagi delto, kad jaučiasi apšmeižę, primelavę ir laikraštin parašę neprideramų spaudon rašyti dalykų. Bet kitaip ir nebus su Naujienomis! Nes joms rūpi suversti ant darbininkiško judėjimo melų kalnai, ypatingai ant Kanados lietuvių, kuomet žino, kad jie gyvena kitoj valstybėj, tad netrauks atsakomybėn.

Ontarietis

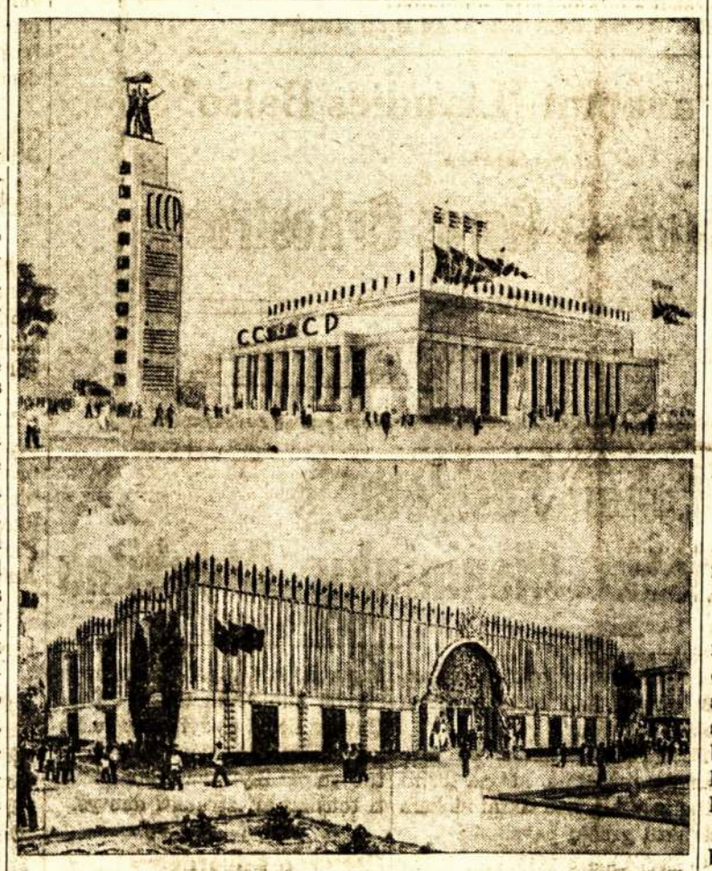

Sovietų Sąjungos agrikultūros parodos pavilijonai. Viršuj: vyriausias visasąjunginis pavilijonas, o apačioj Ukrainos pavilijonas.

Padėkim Pakelti Klaipėdos Nelaimę

(Atkelta nuo 2 puslp.)

valstybės iždas. Iždas ir taip yra perkrautas šių sunkių metų didelių reikalavimų. Čia turi savo aukomis padėti visa lietuviškoji visuomenė, gyvenanti tiek nepriklausomoje Lietuvoje, tiek ir užsieniuose.

Visi turime parodyti, kad ir kažin kur būtumėm, kad esame tikri, garbingos tautos vardo verti, lietuviai, kad mokame pasiaukoti, kad norime nukentėjusiems ir visai Lietuvai kas kuo galėdami padėti. Mes turime ryžtis tą visiems bendrą nelaimę pakelti, turime visam pasauliui įrodyti, kad esam verti nepriklausomybės ir savo laisvo išėjimo jūron. Turime, vargų įgrūdinti, sveika tauta būdami, taip pasistatyti, kad niekas ir nepanorėtų ir neišdrįstų mums laisvę atimti.

Užsieniuose gyvenantieji lietuviai nuoširdžiai kviečiami, kad kur tik jų gyvenama, jie suorganizuotų tarp savęs rinkliavos komitetus ir tiesiogiai ar per mūsų pasiuntinius ar konsulus siųstų suaukotus pinigus **Klaipėdos Krašto Nukentėjusiems Šelpti Komitetui** prie Raudonojo Kryžiaus, Kęstučio gatvė 8, **Kaunas.**

Klaipėdos krašto nukentėjusiems šelpti komitetas ligi šiol išlaikė Kaune 4 maitinimo ir apnakvinimo punktus, kuriuose trumpesnį ar ilgesnį laiką gavo pilną nemokamą išlaikymą apie penketą tūkstančių žmonių. Kadangi daugelis apleido Klaipėdos kraštą kaip stovėdami, tai tokius reikėjo aprūpinti baltinių pakaita, o neretai drabužiais ir apsiavu. Ne vieną sergantį reikėjo ir pagydyti. Darbo suradusiems provinicijoje reikėjo padėti pervažiuoti, o darbo susiradusiems Kaune ir negalintiems sumokėti iš anksto reikalaujamos sumos, reikėjo ir čia padėti piniginėmis pašalpomis.

Toks pat šelpimo darbas, Komiteto pinigais ir kitomis priemonėmis paremiamas, buvo atliekamas vietinių komitetų provincijoje, suorganizuotų prie apskričių ir miestų savivaldybių.

Per šešių savaičių šalpos veiklą Komiteto lėšos išsisėmė, o tam tikras, gal ir nemažas šelpiamų skaičius, vaikų, senelių ir sergančių, bus ir toliau reikalingas globos.

Todėl užsieniuose gyvenančių lietuvių pagalba saviesiems broliams Lietuvoje labai pageidaujama ir labai maloniai prašoma.

Kaunas, 1939 m. gegužės 1 d.

Klaipėdos krašto nukentėjusiems šelpti vykdomąjį komitetą sudaro:

Dr. J. ALEKNA — pirmininkas, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus pirmininkas;

IGNAS ŠEINIUS — vice-pirmininkas, rašytojas;

P. VAITKŪNAS — iždininkas, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus buhalteris;

A. ZAUKA — sekretorius, Skautų Brolijos atstovas;

A. HUNEBELIENĖ — narys, Motinoms ir Vaikams Globoti Organizacijų Sąjungos atstovė.

KLAIPĖDOS KRAŠTO NUKENTĖJUSIEMS ŠELPTI KOMITETAS.

Dr. JURGIS ALEKNA, Pirmininkas

IGNAS ŠEINIUS, Vice-pirmininkas.

IR LIETUVOJ PREMIJUOJA DIDELES ŠEIMYNAS

Kaunas, ELTA. — Per šeimos savaitę, kuri įvyksta gegužės 7-14 d., premijuojamos gausios šeimos Lietuvoje. Į savaitės ruošimo komiteto atsišaukimą jau atsiliepė 500 šeimų, turinčių po 10 ir daugiau vaikų. Daugiausia gausingų šeimų rasta Kretingos, Šiaulių, Mažeikių ir Vilkaviškio apskričiuose.

Komitetas 200 šeimų skiria premijas ir rūpinasi, kad visos gausios šeimos Lietuvoje būtų atleistos nuo žemės, darbo pajamų ir kitų mokesčių ir kad gautų papiginimus, važiuojant geležinkeliais. Kaune neturtingų gausių šeimų naudai kelioms dienoms kavinėse pakeliamos 10 proc. kainos.

Rumunijos užsienio reikalų ministeris, antras iš kairės, stebisi maskuotu lakūnu prie bomberio, laike jo vizito Anglijoj.

Norinti pirkti, parduoti, išmainyti ar apdrausti savo turtą, visuomet rasite labai gerą pasiūlymą mūsų raštinėje

E. COTE
166 CHURCH AVE.
VERDUN
treal Tel. YOrk 1865

Pranešimai

Montreal, Que.

LLD 47 kp. Narių Žiniai

Ateinantį penktadienį, gegužės 26 dieną įvyks narių masinis susirinkimas, kuriame kiekvieno nario būtina pareiga dalyvauti. Turėsime daug svarbių reikalų aptarti. Svarbiausias — suvažiavimo klausimas ir delegatų išrinkimas, nes čia pat ir suvažiavimas. Turėsime ir šiaip daug svarbių reikalų, jų tarpe vajaus klausimas.

Susirinkimas įvyks 2573 Ontario St., naujai visiems gerai žinomoj vietoj, šale Palangos restorano ir Buvet krautuvės, netoli Frontenac St.

Draugai, kaip galint pasistengkite atsilankyti ir apsimokėti narines duokles. Susirinkimo pradžia 8 val. vakare.

J. Pelekauskas
Fin. Sekretorius

Kas Turėtų Būt Taisoma Lietuvių Literatūros Draugijoje

KAPUSKASING, Ont.—Mes, šiaurės Ontarijoj esamos LLD 95-tos kuopos nariai, rengdamiesi prie suvažiavimo, nutarėme pasiūlyti suvažiavimui diskusuoti, kaip galime del aktyvistų išleisti daugiau politinio turinio literatūros ir ar negalima suruošti bent trims mėnesiams politinius kursus.

Mūsų nuomone tokie kursai būtų patogiausia surengti Toronte, kaipo veikimo centre. Į kursus mokinius privalėtų pasiųsti kuopos savomis išlaidomis, po porą kiekviena kuopa.

Dabartinė Lietuvių Literatūros D-jos linija yra gana teisinga, tiktai mūsų manymu gal šiek tiek persilpna jos leidžiama literatūra. Tačiau to kaltininku yra kapitalistinė santvarka, kuri numušė valiutų vertę ir to pasekmėje pabrango popieris ir kiti knygoms bei žurnalams reikalingi dalykai. Antra, iš kapitalizmo pusės kaltė yra krizis, kuris daug mūsų narių išstūmė į bedarbių eiles ir juos nujėgino užsimokėti narines duokles. Delto centrams dažnai prisieina raginti narius užsimokėti narines duokles. O tokie paraginimai nepalankiai atsiliepia ant silpnesnių narių ir mažina jų ūpą. Nekurie pradeda išmetinėti, girdi, mūsų draugija sekanti kapitalistines įstaigas. Esą kuomet bedarbis negali užsimokėti narinių duoklių, jis negauna literatūros ir būna išbraukiamas iš draugijos, lygiai kaip negalintis užsimokėti nuomos būna išmetamas iš namų.

Tad ir kilo klausimas ką mes tokiame atvejuje turėtume daryti. Plačiai išdiskusavę priėjome išvados, kad centras privalėtų susirūpinti solidario fondo įsteigimu. Tam fondui pajamas turėtų sukelti kuopos, pasižadėdamos surengti nors po vieną parengimą tam tikslui, ar per simpatikus sukelti pajamų. Nesant tokio fondo, nešelpiant negalinčių užsimokėti narinių duoklių, daug sunkiau yra gauti vienas "Šviesos" skaitytojas, negu sukelti porą desėtkų dolerių . . .

Centras, turėdamas tokį fondą, lengvai galėtų padažninti ir pagerinti leidžiamą literatūrą ir su tuo lengviau būtų galima gauti nauji nariai, taip pat ir senesni nariai pasidarytų aktyvesni. Mūsų manymu, jeigu mūsų draugijos nariai per metus sukelia po kelis tūkstančius dolerių kitiems darbo klasės reikalams, tai kodel negalima sukelti daug mažesnės sumos del savo vadovės, kuri mums suteikia tinkamas pažiūras? Beabejo, turime remti visas liaudies kovas ir jos reikalus, bet tuo pačiu sykiu negalime užmiršti ir patys savęs. Pavyzdžiui, jeigu mūsų kuopa pereitais metais sukėlė keturis šimtus dolerių įvairiems darbininkų klasės reikalams, tai kodel negalėtų sukelti bent poros desėtkų solidariam fondui, jeigu jisai būtų?

Toliau priėjome išvados, kad mes Kanados lietuviai privalome dėti visas pastangas, kad mūsų laikraštis sulyg išgalės žengtų pirmyn ir jeigu leidžia galimybės turėtų eiti ligi dienraščio.

S. Z.
Sekretorius

Mrs. Nellie Giacobbe, areštuota už nunuodijimą savo vyro, kad gauti apdraudą. Tokių specialistų Philadelphijoj suimta ir daugiau. Ji du kartu mėgino nusižudyti.

COLUMBUS, Ohio. — Ohio valstijos legislaturai įneštas sumanymas, kurį priėmus galimai bus uždrausta Ohio valstijoje dėvėti "smogininkų" uniformas, kuriomis mėgsta dėvėti Amerikos naziai.

Mrs. Mayer Shenkamn, suimta del apklausinėjimo sąrišy su nuodijimais Philadelphijoj, nes ir jos vyras dingo labai misteriškai. Ji jau 13-ta našlė, suimta už tokį prasižengimą.

Operetė

'ČIGONAI'

Vaidins Toronto Bangos Choras

Prie To Bus Gražios Koncertinės Programos

Šeštadienį,

Gegužio 27-to May

GEDEMINO SVETAINĖJE

575 JOSEPH AVE., ROCHESTER, N. Y.

****

Vaidinimas Prasidės Lygiai 7.30 Valandą Vakaro

Pradėsime į Laiką. Nesivėluokite!

ŠIĄ PUIKIĄ PROGRAMĄ RENGIA ALDLD 50 KUOPA

Pelnas Eis Paramai 'Liaudies Balso'

****

Bus ir Šokiai Prie Geros Orkestros

ĮŽANGA ASMENIUI 40 c.

KVIEČIAME VISUS TORONTIEČIUS IR AMERIKIEČIUS Į LINKSMĄ SUĖJIMĄ

Rochesteriečiai Labai Susidomėję Torontiečių Menininkų Atvykimu

ROCHESTER. — Ateinantį šeštadienį, gegužės 27 dieną, pirmą kartą Toronto lietuvių Bangos Choras koncertuos Rochesteryje. Suvaidins operetę "Čigonai" ir suteiks daug kitos koncertinės programos, kurią išpildys po vadovybe jauno energingo mokytojo A. Morkio.

Lietuvių Literatūros Draugijos 50 kuopos komisija jau pora mėnesių darbuojasi, kad tik tinkamiau prirengti šį parengimą, kurio pelnas eis Liaudies Balso paramai. Išleista programa, surinkta ant jos nemažai garsinimų ir išdirbti planai del svečių tinkamo priėmimo. Gaspadinės su komisija mitinguoja, kaip geriau pavaišint torontiečius.

Gedemino draugystė suteikė parengimui veltui svetainę ir išrinko naują gaspadorių, kad patarnavus svečiam-torontiečiam. Mat, senas gaspadorius buvo pavargęs.

Lietuviai biznieriai, kurie daug prisidėjo prie padarymo koncerto paselmingu, Rochesterio lietuviams taria sekančiai:

Anglių pardavėjas Sherelis sako: "Rochesterio lietuviai! Oras dar šaltas. Žiūrėkite, kad atvykę torontiečiai pas jus negautų šalčio. O nuo to gali apsaugoti anglys. Jeigu bus šalta, anglių nereikės, jie liks kitiems metams. Bet būkite atsargūs!"

Mėsininkai, duonkepiai ir pieninkai sako: "Mūsų darbo dienos ilgos, bet pasižadame dirbti nors ir viršlaikius, kad tiktai turėtume užtektinai maisto svečiams pavaišinti!"

Barberiai ir plaukų dabintojai sako: "Iš senų padarysime jaunus — jaunas. Nuskusime barzdas, padabinsime plaukus, tuomet neliks torontietėms priežasties sakyti, kad rochesteriečiai 'apžėlę barzdom' " . . .

Fotografas Braknis, su naujausiais aparatais, ketina dirbti dieną ir naktį, kad tiktai niekam netruktų gražių paveikslų.

Pirmos rūšies saldainių krautuvės užlaikytojas Sherman jau užsisakė ekstra gerų saldainių ir rengiasi visus aptarnauti gerais saldainiais ir šaltakoše — ice creamu.

Lietuviai saliūnininkai užsisakė daugiau įvairių gėrimų, kad atsilankius torontiečiams būtų ant kiekvieno pareikalavimo.

Taipgi ir kiti lietuviai profesionalai su nuoširdumu laukia torontiečių, linki laimingos kelionės ir perka tikietus, kad iškalno užtikrinus sau vietas svetainėje. Žodžiu, rochesteriečiai visais garais rengiasi prie gegužės 27 dieną įvyksiančio koncerto, kuris įvyks Gedemino svetainėj, 575 Joseph Ave.

Rengėjai kviečia atsilankyti ne tik visus rochesteriečius, bet apylinkės ir artimesnių kolonijų lietuvius-lietuves.

R. B.

Nepatartina Visuomet Kaltinti Dantis ir Tonsilus

Daktaras Havens iš Filadelfijos perspėjo Amerikos medikų sąjungą, laike 90-tojo susirinkimo, kad gydytojai taip dažnai nekaltintų dantis ir tonsilus, ir nenustatytų, kad reumatizmo ir kitų panašių ligų priežastimis yra tonsilai ir dantys.

Daktaras nurodė, kad tūkstančiai žmonių davė dentistams išlupti visus dantis, chirurgų peiliams atidavė tonsilus, bet nepasigydė nuo reumatizmo. Todel Havens liepia gydytojams ieškokoti tikresnės diagnozės, o ne tuojau pasakyti, kad reikia išimti tonsilai ar ištraukti dantys.

Draugas Edvardas Zdanauskas Dar Sėdi Fašistų Kalėjime

TORONTO. — Prieš savaitę laiko parvykę iš Ispanijos fašistų belaisvės du rusų tautos kovotojai lankėsi Liaudies Balso raštinėje ir pranešė, kad jie kartu buvo San Pedro kalėjime, Burgoje, nelaisvėje su Albertos lietuviu, draugu Edvardu Zdanausku. Sako, kad Edvardas yra sveikas ir energingas, nors sunkiose sąlygose.

Minėtus draugus fašistai paleido iš belaisvės pora mėnesių atgal, o Edvardą pasiliko, kaipo Lietuvos pilietį. Su juo pasiliko dar kiti keturi kanadiečiai. Sugrįžę draugai mano, kad Edvardas padarė klaidą, kuomet fašistų klausinėjamas pasakė, kad ne Kanados, bet Lietuvos pilietis. Sako, jeigu jis būtų užsirašęs Kanados piliečiu, būtų sugrįžęs kartu su mumis.

Klausiami draugai ar nematė belaisvėje daugiau lietuvių, atsakė, kad ne. Paklausti ką mano apie B. Butrimą, J. Malicką ir Grigaravičių, atsakė, kad galima tvirtinti, jog tie draugai žuvo, nes nelaisvėje jų nebuvo.

M. G.

PLATINKITE ir UGDYKITE "LIAUDIES BALSĄ"

Miškų Darbininkai Drąsiai Stokite į Uniją!

BETONĄ GALI IŠDŽIOVINTI PER 5 MINUTES

PITTSBURGH. — Inžinieriai tikrina naujo cementinio betono džiovinimo būdą, kuris sutaupysiąs miestams daugelį tūkstančių dolerių.

Išrasta cementinių blokų džiovinimui tuba, kuri uždėta ant cementinių liedinių per 5 minutes išspaudžianti visą vandenį ir to pasekmėje cementas per keturias dienas tiek sukietėja, kiek sukietėdavo senu būdu džiovinant per 28 dienas.

BURMISTRAS VERČIAMAS GERTI IŠ INDO SU PLAUKIOJANČIOMIS ŽUVIMIS

Šiomis dienomis Belgijos mieste Krammont perėmė pareigas naujas burmistras. Tas pareigų perėmimas buvo įvykdytas su tam tikra, tiesa, nepaprasta tradicija, būtent: burmistrui teko atsigerti vandens iš indo su plaukiojančiomis žuvimis. Tai šimtametė tradicija, kilusi iš viduramžių prisiminti įvykiui, kada tas miestas buvo apsiaustas priešų, o miesto gyventojams teko gerti vandenį iš kūdrų ir paprastų balų. Šiuo metu Krammonto miestas turi gerą vandentiekį, tačiau pareigas eiti pradedančiam naujam burmistrui tebeduodama atsigerti vandens iš indo su gyvomis žuvimis.

SKAITLINGA EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

Švedų Amerikos Linijos išplaukiančiu motorlaiviu "GRIPSHOLM" gegužės 31 d. išplauks skaitlinga ekskursija į Lietuvą, per Gothenburgą, Švediją.

Turį pažįstamus bei prospektus vykti į Lietuvą malonėkite prisiminti virš minėto laivo išplaukimą. Laiko jau nedaug beliko, todel patartina kaip galint greičiau rezervuoti laive vietas. Amerikos piliečiai Amerikos pasę gali gauti į savaitę laiko.

Naujos Spalvuotos Filmos

Švedų Amerikos Linija pagamino Lietuvos, Latvijos ir Estijos spalvuotas filmas. Preview jau buvo rodoma gegužės 12, Brooklyn, N. Y. Filma yra 16 m.m. dydžio.

Jei Tamstos priklausote kurioje organizacijoje ir norėtumėte tas filmas pademonstruoti by kuriame savo susirinkime ar socialiam pokily, prašome kreiptis į Švedų Amerikos Liniją. Minėta filma bus skolinama lietuvių organizacijoms, klubams, parapijoms ir kit. organizacijoms, kurios tik kreipsis tuo reikalu virš minėtu adresu. Reikalui esant dar galima pridėti ir apie Švediją filmos dalį. Rodyti ima apie 1 val. 30 min.

Antroji Ekskursija į Lietuvą

Jau artinasi laikas iki antros Švedų Amerikos Linija ekskursijos į Lietuvą, kuri išplausk tam pačiam kaip ir pirmoji ekskursija laive GRIPSHOLM iš New Yorko LIEPOS 1 d.

Antrą ekskursiją vadovaus žemiau pasirašęs. Jau laikas rezervuoti laive vietas, nes šis išplaukimas yra pirmas po mokyklų sezono užbaigimo ir jis bus užpildytas šeimų su vaikais, kurie lanko mokyklas ir taipgi daugelis mokytojų tuo laivu plaukia į ramiąją Skandinaviją praleisti atostogas.

PORT ARTHUR, Ont. — Per virš metų laikotarpį, kada miškų darbininkai ir kiti mūsų apylinkės žmonės kentė nuo didelės bedarbės ir darbininkų eilėse buvo apsilpęs aktyvumas, samdytojai tikėjosi, kad bus sumuštas miškų darbininkų unijinis veikimas ir to pasekmėje jie galės numušti miškų darbininkams algas. Be unijinio judėjimo miškų darbininkai būtų buvę paimti už gerklių, bet neišsipildė miškų baronų svajonės — unijinis judėjimas sumušė jų viltis.

Mes turėjome daugybę unijistų, negalėjusių mokėti narinių duoklių, tačiau jie vistiek paliko aktyviais ir lojaliais unijos rėmėjais. O po laimėjimo unija susidomėjimas labai pakilo. Ir štai, laike šio sezono šimtai darbininkų vyks į miškų kempes su mintimi, kad tuojau įžengę į kempes jie turės progą įstoti į uniją, nes jos vertę jau supranta jie. Nuo to juos neprivalo atbaidyti nei buvusi bedarbė, nei dviveidžiai renegatai, nei jokie provokatoriški agentai, darbininkai privalo stoti unijon ir ginti savo duoną.

Kiekvienas miško darbininkas turi suprasti, kad unija apgynė praeitų metų algų skalę. Jeigu šiek tiek numušta geležinkelių pabėgių tašytojams algos, tai to vietoj gauti laimėjimai kitur.

Be to, dabar miškų darbininkams yra geresnė proga sustiprinti savo reikalavimus ne vien del to, kad unija apgynė algas, bet ir del to, kad Dominijos parlamentas paskutinėj sesijoj pripažino unijines teises ir užtikrino, jog kiekvienas darbininkas turi teisę stoti jam patinkamon unijon. Reiškia, jeigu dabar bosai mėgins paleisti iš darbo darbininką už tai, kad jis priklauso arba stoja į uniją, pagal įstatymus darys kriminalinį prasižengimą ir bus baudžiamas. Darbininkai turi tą žinoti ir pasinaudoti bei ginti tą teisę.

Mes skaitome, kad dabar turime didžiausią laimėjimą visoj Kanadoj darbininkų istorijoj. Už tą teisę mes kovojome per daugelį metų. Dabar jau turime teisę be baimės viešai organizuotis į unijas, tad ją ir pasinaudokime. Tuo ir kreipiamės į jus, miškų darbininkai, su šūkiais:

Stokite miškų darbininkų unijon!

Pasinaudokime iškovota teise!

Kiekvienas unijistas tapkime organizatoriumi ir darbininkiško judėjimo studentu!

F. Cullik
Lumber & Sawmill Workers Union
2786 lokalo vardu.

Prisiminkite apie tai savo pažįstamiems.

Su gilia pagarba,
SWEDIHS AMERICAN LINE
Liet. Skyr. vedėjas
V. Mučinskas.

Tel.: MElrose 0318

Holywood Cafe

Nauja Lietuviška Valgykla
Savininkas
J. RAČKAUSKAS
223 OSSINGTON AVE.
Kampas Ossington-Dundas

Mike's Custom Tailoring

Siuvu vyriškus ir moteriškus geros rūšies drabužius.
Pritaikymas garantuotas
Taipgi turiu gatavų.
ROSEN, Mgr.
428½ Queen St. W., Toronto

Tel. EL. 6579 — WA. 8714

BOYKACH & BOYKACH
Real Estate Agentai
Parduodame ir išrenduojame namus ir farmas. Iškolektuojame rendas.
Kas turite tų reikalų, kreipkitės pas mus.
Daugeliui lietuvių esame patarnavę.
133 GOREVALE AVE. Ofiso 429 ADELAIDE ST. W., TORONTO

Liet. TSR Knygų Rūmų Knygų Saugykla